

(1)

(N^r 110.)

BELGISCHE SENAAT

VERGADERING VAN 10 MAART 1936.

Verslag uit naam der Commissie van Binnenlandsche Zaken en Volksgezondheid, belast met het onderzoek van het Wetsontwerp houdende de Begrooting van het Ministerie van Binnenlandsche zaken en Volksgezondheid voor het dienstjaar 1936.

(Zie de n^{rs} 4-VI, 80, 84, 111, en de Handelingen van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, vergaderingen van 5, 6, en 20 Februari 1936; n^r 5-VI van den Senaat.)

Aanwezig : de heeren VINCK, voorzitter; BREUGELMANS, COENEN, Baron DE KERCHOVE D'EXAERDE, Graaf DE LA BARRE D'ERQUELINNES, Ridder DESSAIN, GILLON, LIGY, MISSON, VAN HOESTENBERGHE en Baron DELVAUX DE FENFFE, verslaggever.

INHOUD :

	Blz.
I. — DE CIJFERS VAN DE BEGROOTING.	I
II. — GEMEENTELIJKE FINANCIËN.	5
a) Buitengewone toelagen aan de gemeenten	5
b) Bezoldigingen toegekend aan de Burgemeesters en Schepenen van de gemeenten met meer dan 30,000 inwoners	9
c) Financiële gevolgen, voor de gemeenten, van de benoeming van gewestelijke ontvangers	12
d) De boekhouding der gemeenten met veelvuldige secties	12
e) Bijzonder Fonds Eupen, Malmedy, Sint-Vith	14
f) Pensioen van sommige gemeentebedienden	16
g) Winsten verwezenlijkt door de regieën van water, gas en electriciteit	16
h) Vereeniging van gemeenten	16
i) Over sommige uitgaven der provinciale besturen	17
III. — VOLKSGEZONDHEID	18
a) Het vraagstuk van het gezond water	18
b) Statistieken van de sterfte in België veroorzaakt door de besmettelijke ziekten, van 1930 tot 1934	25
c) Oprichting te Libramont van de Inspectie van de Volksgezondheid en van het Laboratorium voor Bacteriologie ;	28
d) De Orde der Geneesheeren.	28
IV. — STEMMINGEN VAN DE COMMISSIE.	29

I. — De cijfers van de Begrooting.

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

Het ontwerp van begrooting voor 1936, ingediend op 30 October 1935, bedraagt :

1 ^o Voor de gewone uitgaven, de som van	fr. 97,606,790
2 ^o Voor de uitzonderingsuitgaven, de som van	1,516,180
Te zamen, de som van	fr. 99,122,970

Op 27 Januari 1936, heeft de Minister van Financiën amendementen ingediend die een verhooging beteekenen van 419,150 frank. Ten gevolge van deze amendementen bedraagt het ontwerp van begrooting :

1 ^o Voor de gewone uitgaven, de som van	fr. 97,710,940
2 ^o Voor de uitzonderingsuitgaven, de som van	1,831,180
Te zamen, de som van	fr. 99,542,120

Verhoogingen op de begrooting van 1935 :

EERSTE HOOFDSTUK. — *Uitgaven voor personeel.*

1936	1935
32,777,419 frank.	29,924,631 frank.

HOOFDSTUK II. — *Uitgaven voor materieel.*

9,607,038 frank.	6,747,338 frank.
------------------	------------------

HOOFDSTUK III. — *Subsidiën en tegemoetkomingen.*

1,523,550 frank.	1,496,125 frank.
------------------	------------------

HOOFDSTUK IV.

HOOFDSTUK IV. — *Uitgaven voor sociale voorzorg, kosteloozen rechtsbijstand, armenzorg en volksgezondheid.*

53,125,793 frank.	45,216,025 frank.
-------------------	-------------------

De verhooging van 7,909,768 frank op dit hoofdstuk wordt onderverdeeld als volgt :

Artikel 25. — Aan het Nationaal Werk voor oorlogsinvaliden :

21,864,143 frank.	17,885,000 + 3,979,143 frank.
-------------------	-------------------------------

Artikel 26. — Toelagen aan het Werk voor Kinderwelzijn :

21,334,050 frank.	20,290,125 + 1,043,925 frank.
-------------------	-------------------------------

Artikel 27. — Prophylaxie der besmettelijke ziekten en der sociale ziekten.
 Verspreiding der gezondheidsleer :

9,927,600 frank.		7,040,900 + 2,886,700 frank.
<i>Totaal van hoofdstuk IV :</i>		
53,125,793 frank.		45,216,025 + 7,909,768 frank.
1936		1935

HOOFDSTUK V. — *Pensioenen en Hulp gelden*
 50,990 frank. | 50,920 frank.

HOOFDSTUK VI. — *Werken en aankopen.*
 310,000 frank. | 320,000 frank.

HOOFDSTUK VII. — *Verschillende uitgaven.*
 212,000 frank. | 165,000 frank.

Artikel 36. — Verschillende maatregelen ter bescherming van de bevolking :
 100,000 frank. | 45,000 frank.

TWEEDE SECTIE.

HOOFDSTUK VIII. — *Uitzonderingsuitgaven. — Verschillende diensten.*
 1,516,180 frank. | 1,880,235 frank.

De bijzonderste uitgave dezer sectie is artikel 45, ten bedrage van 1 miljoen 229,180 frank betreffende de oprichting van een bijzonder fonds als tijdelijke last, om te slaan over de gemeenten der kantons Eupen, Malmedy en Sint-Vith.

* * *

Verschillende vragen werden aan den Minister van Binnenlandsche Zaken gesteld door de Commissie in verband met deze cijfers.

Artikel 25. — Invaliden.

In 1936	fr. 21,864,143
In 1935	17,885,000

Waarschijnlijk neemt het aantal invaliden af en het cijfer neemt toe. Welke is daarvan de verdeling ?

ANTWOORD.

I. — Het krediet voorzien bij artikel 25 der begrooting voor 1936 omvat :

a) uitgaven voor personeel	fr. 2,300,000
b) andere uitgaven	19,564,143

Totaal . . . fr. 21,864,143

Het bedrag van 19,564,143 frank wordt onderverdeeld als volgt :

Medisch-pharmaceutische zorgen en hospitalisatie	fr. 14,409,865
Prothesis	3,530,825
Bijstand	1,260,000
Nationaal Instituut der Invaliden	125,000
Algemeene onkosten	238,453

II. — De verhooging van het krediet spruit voort :

1° Voor de personeelsuitgaven, uit de stijging van het indexcijfer;

2° Voor de andere uitgaven, uit de stijging der prijzen en uit de gestadige toeneming van het aantal invaliden die, ten gevolge der moeilijkheden van het bestaan, beroep doen op de tusschenkomst van het Nationaal Werk der Oorlogsinvaliden.

Hun aantal bedroeg respectief :

In 1932	77,307
In 1933	78,949
In 1934	80,765
In 1935 (October)	82,000

Voor het jaar 1936, moest er worden gerekend op 84,000 invaliden.

VRAAG.

Artikel 26. — Hoeveel bedienden zijn er gedetacheerd bij het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn ? Welke is de rechtvaardiging van de uitgave van 252,750 frank?

ANTWOORD.

De bedienden gedetacheerd bij het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn zijn ten getale van vijf. Onderstaande tabel duidt eenieders bevoegdheid aan :

<i>Graad.</i>	<i>Bevoegdheid.</i>
1 Directeur generaal	is belast met de algemeene directie van het werk.
1 Onder-Directeur	bestuurt het secretariaat en verscheidene andere diensten.
2 Bureelhoofden	<i>de eene</i> verzekert de diensten der uitbesteding van kinderen in de kolonies; <i>de andere</i> is belast met de algemeene comptabiliteit van het werk.
1 bureel onderoverste.	vervult het ambt van econoom.

Artikel 27. — Prophylaxie der tuberculose : 8 miljoen. Voor den kanker die in opzicht van de openbare gezondheid minstens een evengroot gevaar biedt : 954,800 frank.

Hoe wordt dit verschil uitgelegd?

ANTWOORD.

De strijd tegen den kanker bekommert het bestuur van de Volksgezondheid evenzeer als de strijd tegen de tuberculose. Maar zoo wij op gebied van de tering weten welke techniek dient gevolgd voor de bestrijding van de ziekte en zoo het land bij gevolg een doeltreffende verweeruitrusting heeft kunnen tot stand brengen, is dit niet het geval voor den kanker. Voor deze ziekte bevinden wij ons thans nog volledig in het tijdperk van de studiën. Ondanks de ontoereikendheid van de huidige gegevens heeft het bestuur van de Volksgezondheid nochtans reeds de modaliteiten bepaald voor de tusschenkomst op gebied der prophylaxie van den kanker.

Deze tusschenkomst, aangepast aan de feiten, geschiedt overeenkomstig een programma vastgesteld in volkomen overeenstemming met de groote wetenschappelijke en prophylactische instellingen van het land nl. de studie-commissie voor kankerbestrijding, de vier universitaire centra voor kankerbestrijding en de Belgische nationale bond voor kankerbestrijding.

De medewerking van het bestuur der Volksgezondheid heeft aan deze instellingen voldoening geschonken.

II. — Gemeentelijke financiën.**A. — BUITENGEWONE TOELAGEN AAN DE GEMEENTEN.**

De financieële toestand van de gemeenten heeft gestadig de bekommering gaande gemaakt van de senaatscommissie van Binnenlandsche Zaken. Minister Pierlot had de Belgische gemeenten ingedeeld in drie categorieën : deze wier balans slechts lichte verbeteringen vergde, deze wier boekhouding met een ruim te kort sloot, en die welke enkel konden gered worden door een onmiddellijke tusschenkomst van de Regeering.

Ten einde aan deze laatste gemeenten hulp te kunnen verleen, diende de heer Sap, Minister van Financiën, op 26 Juni 1934 in de Kamer een wetsontwerp in waarbij een aanvullend krediet van 10 miljoen werd verleend voor de uitgaven over het dienstjaar 1934.

In de Memorie van Toelichting zegde de geachte Minister het volgende : « Uit een onderzoek over den toestand der Thesaurie van de gemeenten blijkt dat er ten spoedigste maatregelen dienen getroffen ten bate van die gemeenten wier financiën bijzonder berooid zijn. Een dringende oplossing is des te meer geboden daar sommige gemeenten zich bevinden in staat van staking van betalingen. »

Het gold een voorschot van fondsen zonder interest door den Staat verleend aan de gemeenten wier toestand zijn financieële tusschenkomst vergt.

De heer Heyman bracht verslag uit, uit naam der commissie van de Kamer en drukte het verlangen uit dat er nadere inlichtingen zouden worden verstrekt omtrent het gebruik dat de Regeering voornemens is van dit krediet te maken en inzonderheid betreffende de voorwaarden die de gemeenten zullen moeten vervullen om deze voorschotten te kunnen genieten.

De heer Moyersoën, verslaggever der Senaatscommissie van Financiën, besloot tot goedkeuring op 28 Juni 1934, doch het geachte lid voegde erbij dat de tusschenkomst van de Regeering zou dienen afhankelijk gesteld van een streng toezicht ten einde den terugkeer van deze noodlottige toestanden te voorkomen.

Het was dus van belang te weten welke gemeenten, gerangschikt per provinciën, buitengewone toelagen hebben bekomen in den loop van het jaar 1935, en onder welk voorbehoud of tegen welke voorwaarden deze tusschenkomsten werden verleend.

Ziehier enkele nadere inlichtingen desaangaande.

Het krediet van 10 miljoen frank door de wet van 9 Juli 1934 ter beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken gesteld, heeft toegelaten fondsen voor te schieten voor een bedrag van 8,471,500 frank in 1934 en in 1935 aan gemeenten die te kampen hadden met thesauriemoeilijkheden en aldus werden aan deze gemeenten de middelen verschaft om te voorzien in hun meest dringende behoeften.

De gemeenten die in een tijdperk van vijf jaar terugbetaalbare hulp hebben bekomen zonder interest zijn deze wier Thesaurie bijzonder berooid was en die na de mogelijke inkrimpingen van uitgaven te hebben gedaan en na hun fiskale inspanning te hebben uitgeput, moeilijk kredietopeningen konden bekomen bij het Gemeentekrediet.

Hier volgt de lijst der gemeenten die het voordeel hebben genoten van de thesauriehulp verleend bij koninklijk besluit.

	K. B. van 1934	K. B. van 1935	Totaal.
<i>Provincie Antwerpen.</i>	—	—	—
Duffel	200,000	—	200,000
Heindonk	50,000	—	50,000
Lippeloo	16,500	16,500	33,000
Bouwel	7,500	7,500	15,000
Varendonk	7,500	7,500	25,000
Vorselaar	20,000	—	20,000
<i>Provincie Brabant</i>			
Oudenaken	20,000	—	20,000
Herfelingen	8,000	—	8,000
Herinnes-bij-Edingen	60,000	—	60,000
Sint-Laureins-Berchem	5,000	—	5,000
Sint-Joris-Weert	15,000	15,000	30,000
Nieuwrode	40,000	—	40,000
Kerkom	20,000	—	20,000
Hauwaert	—	20,000	20,000
<i>Provincie West-Vlaanderen.</i>			
Coolskerke	25,000	25,000	50,000
Lissewege	30,000	—	30,000
Gullegem	100,000	—	100,000
Gyselbrechtegem	52,000	—	52,000
Moeskroen	800,000	—	800,000

	K. B. van 1934	K. B. van 1935	Totaal
Kachtem	50,000	—	50,000
Hooglede.	30,000	—	30,000
Oostnieuwkerke	12,000	—	12,000
Oygem	50,000	—	50,000
Bovekerke	30,000	—	30,000
Bekegem.	15,000	—	15,000
Herseeuw	—	80,000	80,000
Dottenijs.	—	145,000	145,000
Hulste	—	40,000	40,000
Meenen	—	600,000	600,000
Rekkem	—	60,000	60,000
Heule.	—	60,000	60,000

Provincie Oost-Vlaanderen.

Elene	15,000	—	15,000
Godveerdegem	20,000	—	20,000
Grimmingen	12,000	—	12,000
Grootenberge	20,000	—	20,000
Liefferingen.	28,000	—	28,000
Mullen	10,000	—	10,000
Parike	15,000	—	15,000
Landskouter	7,500	—	7,500

Provincie Henegouw.

Fouleng	14,000	—	14,000
Obaix	5,000	5,000	10,000
Ransart	250,000	—	250,000
Montignies-s-Roc	190,000	190,000	380,000
Pironchamps	—	250,000	250,000
Elouges	—	50,000	50,000
Lodelinsart	—	500,000	500,000
Hornu.	—	80,000	80,000
Warquignies	—	75,000	75,000

Provincie Luik.

Borlez	10,000	—	10,000
Horion-Hozémont	400,000	—	400,000
Mons-lez-Liége	150,000	—	150,000
Othée.	25,000	25,000	50,000
Roloux	103,000	—	103,000

	K.B. van 1934.	K.B. van 1935.	Totaal.
Seraing	200,000	650,000	850,000
Tilleur	200,000	650,000	850,000
Velroux	126,000	57,000	183,000
La Calamine	50,000	50,000	100,000
Dolembreux	—	45,000	45,000
Jupille	—	200,000	200,000
Saint-Nicolas-lez-Liège	—	375,000	375,000

Provincie Limburg.

Martenslinde	2,000	—	2,000
Membruggen	10,000	—	10,000
Vliermaal	10,000	—	10,000

Provincie Luxemburg.

Martelange	57,500	57,500	115,000
Wolkrange	15,000	15,000	30,000
Les Tailles	10,000	—	10,000
Léglise	30,000	—	30,000
Hollange	20,000	—	20,000
Fauvillers	—	148,000	148,000

Provincie Namen.

Foy-Notre-Dame	12,000	—	12,000
Lisogne	10,000	—	10,000
Nettinne	5,000	—	5,000
Thynes	6,000	—	6,000
Andenne	50,000	68,000	118,000
Bonneville	48,000	—	48,000
Gelbressée	9,500	—	9,500
Boussu-en-Fagne	10,000	10,000	20,000
Jamagne	10,000	—	10,000
Omezée	20,000	3,500	28,500
Serville	17,000	—	17,000
Maizeret	10,000	—	10,000
Mazée	10,000	—	10,000

Totaal op 31 October 1935 . fr.

8,471,500

=====

B. — BEZOLDIGINGEN TOEGEKEND AAN DE BURGEMEESTERS EN SCHEPENEN VAN DE GEMEENTEN MET MEER DAN 30,000 INWONERS.

De Commissie heeft gevraagd welke sommen in de gemeenten met meer dan 30,000 inwoners worden toegekend : 1° aan den burgemeester; 2° aan ieder van de schepenen als bezoldiging, wedde, vergoeding, terugbetaling van kosten, kortom welk globaal bedrag door de gemeentekas wordt uitgekeerd aan hooger bedoelde mandatarissen.

De hierbijgaande tabel 1 geeft de wedden aan van de burgemeesters der gemeenten van meer dan 30,000 inwoners alsmede de globale bedragen te verdeelen tusschen de schepenen van dezelfde gemeenten.

Deze inlichtingen zijn meestal geput uit de begrotingen van het dienstjaar 1935.

Op voorstel van de gemeenteraden worden bedoelde wedden bepaald door de Bestendige Deputatie. In verschillende provinciën heeft de deputatie regelen vastgesteld voor de berekening van het toegelaten maximum. Deze regelen worden samengevat in tabel II.

Wat betreft de andere bezoldigingen toegekend aan de burgemeesters en schepenen, deze konden enkel worden bepaald voor de gemeenten die haar begroting van 1935 hadden opgemaakt volgens het nieuw formulier vastgesteld door het Departement van Binnenlandsche Zaken en die de tabel der uitgaven van het personeel hadden verstrekt.

Wat betreft de andere voordeelen welke sommige burgemeesters en schepenen mochten genieten, daarover is het departement niet ingelicht. Een onderzoek zou dienen ingesteld bij de betrokken gemeentebesturen om deze inlichtingen te bekomen en de uitslagen van dit onderzoek zouden niet te gepasten tijde bekend zijn.

TABEL I

Staat der wedden voorzien op de begrotingen der gemeenten met meer dan 30,000 inwoners ten bate van de burgemeesters en schepenen.

GEMEENTEN	Bevolking op 31 Decem- ber 1933.	Burge- meesters. Wedde.	Schepenen		Verschil- lende vergoe- dingen.	Reiskosten, represen- tatiekosten, zendingen, enz.		OPMERKINGEN.
			Aantal.	Wedde.		Burgemeesters.	Schepenen.	
PROVINCIE ANTWERPEN.								
Antwerpen .	279,478	85,500	7	42,750×7	—	—	—	
Berchem . .	43,654	32,625	4	65,250	—	1,000	—	
Borgerhout .	55,970	43,959	5	87,917	—	—	—	
Deurne . . .	51,110	30,000	4	17,000×4	—	—	—	
Hoboken . .	32,854	20,520	4	22,800	—	—	—	
Mechelen . .	61,757	21,781	5	65,341	—	—	—	
PROVINCIE BRABANT.								
Anderlecht .	85,047	36,000	5	112,500	—	—	—	vroegere formule van begrooting.
Brussel . . .	197,157	118,750	7	266,000	—	—	—	
Etterbeek . .	46,820	15,390	4	41,040	—	—	—	Id.
Vorst . . .	41,836	18,000	4	43,200	—	—	—	id.
Elsene . . .	86,155	45,600	5	114,000	—	—	—	id.
Sint-Gillis .	63,722	42,975	5	124,125	—	—	—	Begrooting 1934. vroegere formule van begrooting.
Sint-Joost . .	30,855	38,475	4	68,400	—	—	—	
Schaarbeek .	122,872	54,000	5	136,000	—	—	—	
Molenbeek .	63,377	42,000	5	105,000	—	—	—	
Ukkel . . .	46,384	16,200	4	39,600	—	—	—	
Leuven . . .	38,433	20,000	4	15,000×4	—	—	—	Id.
WEST-VLAANDEREN.								
Brugge . . .	52,289	20,000	5	10,000×5	—	—	—	(1) met inbegrip van de zitpennin- gen van de raads- leden.
Kortrijk . .	39,728	20,000	4	38,400	—	—	—	
Moeskroen .	35,433	3,000	4	5,800	—	—	—	
Oostende . .	48,050	30,600	4	61,200	13,295 40	27,287 40	—	
(2) vroegere for- mule van begroo- ting.								
OOST-VLAANDEREN.								
Aalst	39,770	9,500	4	12,160	—	—	—	Begrooting 1934.
Gent	168,319	55,000	7	35,000×7	—	—	—	
Sint-Niklaas .	40,125	11,875	4	28,500	—	—	—	
PROVINCIE HENEGOUW.								
Doornik . . .	36,214	11,400	4	24,700	1,900 »	7,600 »	—	
PROVINCIE LUIK.								
Luik	164,908	63,000	6	202,500	—	—	—	vroegere formule van begrooting.
Seraing . . .	44,847	18,500	4	38,500	—	—	—	
Verviers . .	43,542	38,000	4	15,000×4	—	—	—	
PROVINCIEËN LIMBURG EN LUXEMBURG.								
NIETS.								
PROVINCIE NAMEN.								
Namen	31,664	59,850 (1)	4	—	—	—	—	Id. (1) globaal cijfer.

Baremas der wedden van de burgemeesters en schepenen in de gemeenten met meer dan 30,000 inwoners.

PROVINCIE.	<i>Regelen vastgesteld door de Bestendige Deputatie.</i>
Antwerpen	Geenerlei regel, ieder geval wordt afzonderlijk onderzocht.
Brabant	Geenerlei regel, ieder geval wordt afzonderlijk onderzocht.
West-Vlaanderen	Geenerlei regel, ieder geval wordt afzonderlijk onderzocht.
Luxemburg	Geenerlei regel, ieder geval wordt afzonderlijk onderzocht.
Oost-Vlaanderen	<i>Van 15,001 tot 20,000 inwoners :</i> Burgemeester van 9,001 tot 12,000 frank. Scheperne van 3,001 tot 4,000 frank. Voor de gemeenten met meer dan 20,000 inwoners + verhooging van 10 tot 20 t. h.
Henegouw	<i>Van 30,000 tot 35,000 inwoners en meer :</i> Burgemeester, maximum 12,000 frank. Scheperne, maximum 6,000 frank. <i>Uitzonderingen :</i> Bergen, Doornik, Charleroi. Burgemeester 20,000 frank. Scheperne 10,000 frank.
Luik	Wanneer de gewone ontvangsten niet 125 frank per inwoner overschrijden, mag het bedrag der globale vergoedingen van het College van burgemeester en schepenen niet fr. 1-20 per inwoner overschrijden. Wanneer de ontvangsten niet 150 frank overschrijden, mag de globale bezoldiging fr. 1-35 per inwoner bedragen. In de overige gevallen, mag de bezoldiging fr. 1-50 per inwoner bereiken.
Limburg	De globale wedden der leden van het College mogen niet 1 frank per inwoner overschrijden.
Namen	De globale wedden mogen niet 2 frank per inwoner overschrijden.

C. — FINANCIEELE GEVOLGEN VOOR DE GEMEENTEN VAN DE INVOERING VAN
GEWESTELIJKE ONTVANGERS.

Sedert het besluit-wet van 10 November 1934 waarbij het regime der gewestelijke gemeenteontvangers werd ingevoerd tot op heden werden er door de gouverneurs van provincie 58 gewestelijke ontvangers benoemd.

Deze ontvangers bedienen 403 gemeenten met een globale bevolking van 481,001 inwoners.

Hun benoeming geeft aanleiding tot de volgende jaarlijksche uitgaven :

- 1° Een globaal bedrag van 898,200 frank voor hun wedden en
- 2° Een globaal bedrag van 87,000 frank wegens hun kantoorkosten toegekend ten forfaitairen titel op de basis van 1,500 frank per gewestelijken ontvanger.

De wedde van de gewestelijke ontvangers wordt vastgesteld door den gouverneur der provincie. Het minimum van deze wedde schommelt van 14,000 tot 18,000 frank. De barema's voorzien een stelsel van verhoogingen met een maximum van 12,000 frank.

Onder het vroegere stelsel zouden de minima wedden te verleen en aan de titularissen van het ambt van gemeenteontvanger dezer 403 gemeenten hebben bedragen 1,629,206 frank. Het invoeren van het nieuwe stelsel heeft dus voor deze 403 gemeenten aanleiding gegeven tot een bezuiniging van 644,000 frank, dus van 39.53 t. h.

In deze cijfers zijn enkel begrepen de wedden en de kantoorkosten. De reiskosten en de tusschenkomst in het verzekeringsfonds kunnen thans nog niet worden berekend door het departement van binnenlandsche zaken en derhalve kon er op dit oogenblik daarmede geen rekening worden gehouden. Het procent van de bezuiniging zal dus geringer zijn, maar daarentegen, naarmate de toepassing van het stelsel zal kunnen worden uitgebreid door het openvallen van plaatsen van gewestelijke ontvangers, zullen de groepen van gewestelijke ontvangerijen kunnen versterkt worden en derhalve zullen de uitgaven van iederen gewestelijken ontvanger kunnen worden omgeslagen over een grooter aantal gemeenten en zullen zij dus minder zwaar worden voor ieder van hen.

Voormelde cijfers gelden voor de dienstjaren 1935 en 1936, dus voor het eerste jaar van toepassing van het stelsel.

Enkele zeldzame gemeenten zien hun lasten stijgen door het invoeren van het nieuwe stelsel, maar dit is een voorloopige toestand die zal verdwijnen naarmate dat er uitbreiding zal kunnen worden gegeven aan de betrokken gewestelijke groepeerings door de samenvoeging van gemeenten waarvan het ambt van gemeenteontvanger eens zal openvallen.

Het krediet van 225,000 frank waarvan sprake in bijgaande nota van de Commissie slaat enkel op de kantoorkosten. Welnu, hooger werd er vastgesteld dat tot nog toe het jaarlijksch bedrag van deze kantoorkosten slechts 87,000 frank belooft. Deze last moet trouwens worden gedragen door artikel 14 van de begroting en niet door artikel 10.

D. — DE BOEKHOUDING VAN DE GEMEENTEN MET VEELVULDIGDE AFDEELINGEN

In verband met de boekhouding van de gemeenten die verschillende afdeelingen bezitten werd de volgende vraag gesteld.

- 1° Wanneer een gemeente er niet in slaagt haar begroting te doen sluiten.

wordt op de afdeelingen de som afgenomen die noodig is om het evenwicht van de begroting te herstellen en hetzelfde wordt gedaan wanneer de rekening met een tekort sluit. Dit stelsel van boekhouding is zeer eenvoudig wanneer de berekeningen gedaan worden in de kantoren en wanneer de toestand gunstig is, maar praktisch is het in de werkelijkheid heel anders gesteld.

2° Bij toepassing der wet van 22 Januari 1931 op het provinciaal en gemeentelijk belastingswezen is de hulp die de gemeenten ontvangen van het Fonds der Gemeenten even belangrijk als die welke in 1929 werd verleend, maar zij wordt verdubbeld (in ronde cijfers) wanneer om het bestuursleven te verzekeren de gemeente minstens 25 opcentiemen heeft moeten vestigen.

Voorbeeld : De gemeente X telt drie secties A, B en C. De gemeente boekt een tekort en slaagt er slechts in te leven dank zij de afnemingen die worden gedaan op de secties. De secties A en B hebben een financieëlen toestand die hun toelaat de afnemingen te dragen; maar de sectie C is zeer arm en haar ellendige toestand is voor de negen tienden te wijten aan de afnemingen die haar werden opgelegd om den toestand der gemeenten in evenwicht te brengen. Tot vóór drie jaar bedroeg de omslag van het Fonds der Gemeenten 12,000 frank; zij werd gebracht op 24,000 frank vanaf den dag dat de dringende noodzakelijkheid bleek in sectie C tien opcentiemen te vestigen.

Naar het schijnt is het zeer onbillijk deze bijkomende opcentiemen aan de gemeenten toe te kennen. Het is de sectie die de opcentiemen draagt en niet de gemeente en het is dan ook de sectie die de bijkomende ontvangsten zou moeten innen. Na den oorlog heeft de wetgever de vertegenwoordiging van de secties in den schoot der gemeenteraden afgeschaft en heeft hij toegelaten opcentiemen in de secties te vestigen. Maar hij heeft vergeten te zeggen dat alleen de getroffen sectie zou het voordeel genieten niet alleen van de opbrengst der opcentiemen maar ook al de andere voordeelen met inbegrip van den omslag van het Fonds der Gemeenten. Welnu, deze sectie mag terecht deze schadeloosstelling verwachten als vergoeding voor de lasten waarin zij toestemt. Wanneer verschillende secties worden getroffen terwijl andere ontsnappen aan de opcentiemen, zou er een omslag worden gedaan tusschen de eerste op voet van de opgelegde lasten. Er zijn secties die slechts 15 tot 20 opcentiemen tellen en die wegens de hun opgelegde afnemingen thans een tekort boeken dat tot 85,000 frank bedraagt. Deze toestand moet worden verholpen.

Welke maatregelen is de Minister voornemens te treffen om een einde te maken aan dezen onbillijken toestand ?

ANTWOORD.

Iedere gemeente die, voor het dienstjaar vóór den omslag, niet minstens 25 opcentiemen op de cedulaire belastingen op het inkomen heeft gevestigd, heeft in het Fonds der Gemeenten enkel recht op een deel gelijk aan de som die haar werd toegekend in den omslag van het Fonds voor 1929. De bijkomende ontvangst die het verschil uitmaakt tusschen het huidig deel en dit van 1929, is dus het rechtstreeksch gevolg van de heffing van minstens 25 opcentiemen.

De verhooging van het aandeel der gemeenten met verschillende secties zou in beginsel enkel dienen toegestaan aan de secties die de vereischte voorwaarden vervullen en het is enkel met een praktisch doel dat de verhoging wordt toegekend aan gansch de gemeente ofschoon al de secties niet bedoelde voorwaarden vervullen.

Maar de gemeente kan onder de controle van de Bestendige Deputatie be-

slissen dat deze verhooging die uitsluitend te wijten is aan feiten waaraan de secties die geen 25 opcentiemen tellen vreemd blijven, in haar geheel moet ten goede komen aan de sectie of de secties die minstens 25 opcentiemen tellen. Dit geschiedt ten zelfden titel als de ontvangst voortkomende van bedoelde opcentiemen vermits, zooals wij hebben gezien, bedoelde verhooging rechtstreeks voortspruit uit de heffing van deze opcentiemen en om zeggens kan beschouwd worden als de aanvulling derzelve.

E. — BIJZONDER FONDS EUPEN-MALMEDY-ST-VITH.

Artikel 45 van de Buitengewone Uitgaven voorziet als tijdelijken last een bijzonder Fonds van 1,299,180 frank ten bate der Oosterkantons.

Dit Fonds werd uitgetrokken met het doel tusschen de gemeenten der Oosterkantons de sommen te verdeelen die voortkomen van de invordering door den Belgischen Staat van de schuldvorderingen der kreitsen Eupen-Malmedy op Duitschland. De kreitsen Eupen en Malmedy werden ontbonden bij decreet van generaal Baltia op 1 December 1921, en de opbrengst hunner liquidatie werd omgeslagen over dezelfde gemeenten (koninklijke besluiten van 17 Juli en 17 September 1927, 17 Mei en 17 December 1927, 17 Maart 1928 en 23 Januari 1929).

De omslag van het bijzonder Fonds uitgetrokken op de begrooting zal geschieden volgens de wijze aangenomen voor den omslag van de opbrengst der liquidatie van de kreitsen, dus op grond van de kreitsbelastingen gekweten door de verschillende gemeenten gedurende de laatste tien jaren van het bestaan der kreitsen.

Voor enkele secties van vroegere gemeenten, wier aandeel van belastingen niet kon worden vastgesteld, heeft men tot grondslag genomen het evenredig bevolkingscijfer in 1921.

Bijgaande tabel duidt voor iedere gemeente het toegekende deel aan en, om in te gaan op het uitgedrukt verlangen, de bevolking volgens de officieele telling op 31 December 1933.

DISTRICT EUPEN.

<i>Huidige gemeenten</i>	<i>Toegekend aandeel.</i>	<i>Bevolking.</i>
Eupen	557,086 »	13,117
Aynatten	36,146 05	1,149
Hergenrath-Hauset	75,937 60	1,090
Kettenis	67,562 35	1,356
Lontzen	105,900 30	2,319
Moresnet	44,413,25	1,391
Raeren	110,180 65	3,291
Walhorn	46,777 85	1,013
Totaal	1,044,004 05	

DISTRICT MALMEDY.

Huidige gemeenten	Toegekend aandeel	Bevolking
Malmedy	116,870 34	5,526
Belleveaux-Ligneuville	4,337 99	1,044
Bevercée	9,186 03	1,741
Bullange	7,157 66	2,052
Butgenbach	9,900 82	2,208
Elsenborn	7,673 16	1,615
Faymonville	3,217 77	665
Rocherath	5,856 26	1,412
Robertville	5,812 89	1,677
Waines	14,988 99	2,496
Saint-Vith	21,689 91	2,599
Amblève	5,389 33	1,623
Burg-Reuland	6,762 15	2,183
Crombach	5,103 49	1,847
Heppenbach	3,562 24	1,084
Lommersweiler	4,082 81	1,229
Manderfeld	7,144 93	1,280
Meyerode	3,552 04	1,179
Recht	3,827 62	1,438
Schonberg	2,296 56	777
Thommen	6,762 15	2,223
Totaal	255,175 41	

Dit bijzonder fonds heeft levendige betwistingen uitgelokt. Dit verslag omvat niet een grondig onderzoek van dit vraagstuk. De Commissie laat nochtans opmerken :

1° Dat het zou wenschelijk zijn, dat de inwoners van de bij België genaaste kantons geen grieven zouden in te brengen hebben tegen dezen omslag;

2° Dat de oprichting van een hof van bestuurlijke betwiste zaken van aard zou zijn om moeilijkheden van dezen aard te beslechten, nadat de tegenover elkaar staande belangen hun middelen zouden ontwikkeld hebben. Deze rechtbank zou de geschillen, die zoowat overal zijn verstrooid en voortvloeien uit wetten, wetsbesluiten, koninklijke besluiten, provinciale en gemeentelijke reglementen, concentreren.

Een goed gerecht en de geregelde werking van de bestuursdiensten vergen de onverwijld inrichting van dit hof van betwiste zaken.

De Minister van Binnenlandsche Zaken deelt deze meening, vermits hij aan de Commissie mededeelt :

« De oprichting van een hof van bestuurlijke betwiste zaken heeft het voorwerp uitgemaakt van grondige studies in het Departement van Binnenlandsche Zaken; de besluiten zullen eerlang worden voorgelegd aan de Regeering, die zal oordeelen of een wetsontwerp, ofwel amendementen bij het thans door de bijzondere commissie van de Kamer onderzochte voorstel moeten ingediend worden. »

F. — PENSIOEN VAN ZEKERE GEMEENTEBEDIENDEN.

Op verzoek van een lid van de Commissie werd volgende vraag gesteld aan het Departement :

« Hoe staat het met de studie van het recht op pensioen van de gemeentebedienden, op rust gesteld wegens ouderdomsgrens, vóór 1934, zonder dat zij het vereischte aantal dienstjaren telden? »

Het antwoord luidde : Eerlang zal een beslissing worden genomen.

G. — WINSTEN VAN REGIEEN VAN WATER, GAS EN ELECTRICITEIT.

De Commissie wenschte te weten in welke gemeenten dergelijke organismen werkzaam zijn, en ingelicht te worden over het bedrag van de winsten die zij verwezenlijkten in 1934 en in 1935.

Daar de Minister niet over voldoende gegevens beschikte om volledig en nauwkeurig te antwoorden, heeft hij hierover inlichtingen gevraagd aan de Gouverneurs der Provinciën.

Hij kon geen antwoord verstrekken vóór het indienen van dit verslag.

H. — VEREENIGING VAN GEMEENTEN.

Een lid van de Commissie ondervroeg als volgt het Departement over het vraagstuk van de vereenigingen van gemeenten :

« De wetgever heeft gewild dat private personen in sommige gevallen mogen deel maken van een vereeniging van gemeenten.

» Men kan immers begrijpen dat private personen belangen kunnen hebben die niet in strijd zijn met die van de vereenigde gemeenten.

» Aldus zijn er in Limburg gemeenten die voor de bescherming van haar bosschen een vereeniging hebben gesticht. Particulieren bezitten insgelijks bosschen. Men heeft aan sommige particulieren toegestaan toe te treden tot de vereeniging. Dit strookt stellig met den wensch van den wetgever.

» Maar onderstellen wij dat gemeenten een vereeniging stichten voor gemeenschappelijken aankoop van sommige grondstoffen of behoeften welke zij noodig hebben en die zij voornemens zijn te leveren aan hun inwoners, zooals steenkool, voedingswaren, enz.

» Ware het duldbaar dat zij in hun vereeniging de leveranciers opnemen en dat vervolgens de vereeniging met dezen vennoot onderhandelt voor de levering zelf en voor het beheer van den verkoop ?

» Hier geldt het niet meer een vraagstuk van grooteren of geringen invloed der leveranciers in de vergaderingen of op het Comité van de vereeniging, hier is het werkelijk en fundamenteel een onmogelijkheid van beginsel.

» Gemeenten of andere openbare besturen mogen geen vennootschap sluiten met particulieren of met private vennootschappen waarmede zij contracten voor leveringen of voor strekkingen hebben of zullen hebben.

» Dit is in strijd met het openbaar belang, het is onzedelijk.

» Het ware onaanneembaar dat de leverancier van een gemeente de beraadslagingen bijwone en er aan deel neme wanneer deze loopen over zijn eigen leveringen of verstrekkingen.

» Waarom zou het anders gesteld zijn met de vereenigingen van gemeenten ?

» Voegen wij er bij dat het regime van de gemengde economie zich heel wat regelmatig verwezenlijkt zonder gebruik te maken van het stelsel dat wij hebben gehekelde en dit door een eenvoudige contractueele bepaling.

» Daartoe verwezenlijken de gemeenten wanneer het intercommunale dienst geldt vooreerst onderling een vereeniging zonder private elementen en het is deze vereeniging die als eenvoudige concessie of als betrokken overheidsbedrijf contracteert zooals de gemeente zelf zou gecontracteerd hebben.

» Derhalve dient de tekst der wet van 1932 aangevuld om te beantwoorden aan de bedoeling van den wetgever, die alsdan niet kon voorzien tot welke misbruikelijke toepassingen zijn tekst aanleiding zou geven.

» Ziehier welke aanvulling wij voorstellen op dit artikel :

« Nochtans moeten de personen of de private vennootschappen dezelfde » belangen hebben als de gemeenten en mogen zij met de vereeniging geenerlei » contract of overeenkomst sluiten ten bezwarenden titel van welken aard » ook. »

Daarop heeft de Regeering geantwoord :

« In de gevallen aangehaald door den geachten senator : levering van steenkool, van voedingswaren, enz., is de verbodsmaatregel dien hij voorstelt stellig geboden.

« De deelneming van particulieren en van private vennootschappen is voorzien in de wet ; ieder afzonderlijk geval wordt aan de goedkeuring van den Koning voorgelegd. Wanneer de hogere overheid moet uitspraak doen over de statuten van de intercommunale vereenigingen kan zij de gemeenten beletten onbesuisde verbintenissen aan te gaan en kan zij zich verzetten tegen de oprichting van instellingen waar het openbaar belang niet voldoende zou gevrijwaard zijn. »

De Commissie heeft de meening te kennen gegeven dat het wenschelijk ware dat de toepassing der wet van 1922 op de vereenigingen van gemeenten nauwkeurig zou worden geïnterpreteerd wat betreft de voorwaarden van toelating van private personen en vennootschappen tot de vereenigingen van gemeenten.

I. — VAN SOMMIGE UITGAVEN DER PROVINCIALE BESTUREN.

Een lid der Commissie heeft inlichtingen gevraagd over sommige uitgaven van provincialen aard.

Hij heeft vragen gesteld over de artikelen 12 en 16.

Artikel 12. — Representatiekosten van de gemeenten.

Welke is de omslag der provincie ?

Artikel 16. — Zelfde vraag voor de forfaitaire vergoeding.

Reiskosten van de Bestendige Deputaties en van de arrondissementscommissarissen.

Welke is de omslag der kredieten voor reiskosten die op dit artikel worden uitgetrokken : 173,500 + 76,500 ?

Artikel 12.

Het geldt waarschijnlijk de representatiekosten van de gouverneurs en van de adjuncten bij het arrondissementscommissariaat van Verviers.

De omslag is de volgende :

5,000 voor iederen gouverneur	45,000
25,000 aan elk van beide adjuncten	50,000
	95,000
Vermindering, 20 t. h.	19,000
	76,000

Artikel 16.

Bij artikel 16 is er geen spraak van forfaitaire vergoeding. Het geldt waarschijnlijk artikel 13 : Forfaitaire vergoeding der goeverneurs van provincie.

De omslag is de volgende :

Antwerp. 78,000	Luik. 60,000	Brabant	54,000	Limburg	36,000
		Henegouw	45,000	Luxemburg	36,000
		Oost-Vl.	45,000	Namen	36,000
		West-Vl.	45,000		
			180,000		108,000

Vermindering van 20 t. h. op het totaal van 426,000 = 341,000 frank.

ANDERE VRAAG.

Artikel 16. — Reis- en verblijfskosten :

a) Provinciale besturen en arrondissementscommissariaten : 173,500 frank.

Al de reis- en verblijfskosten van de gouverneurs, van de arrondissementscommissarissen, van de ambtenaren en bedienden der provinciale besturen en van de bestendige afgevaardigden, wanneer deze opdrachten van algemeen belang vervullen, worden eenvormig aangerekend op dit krediet zonder dat een bepaalde som aan iedere provincie wordt voorbehouden.

Deze reis- en verblijfskosten worden berekend volgens een barema vastgesteld bij koninklijk besluit en dat schommelt volgens de categorieën ambtenaren en bedienden :

b) Bestendige deputaties : 76,500 frank.

Dit krediet wordt op de begroting uitgetrokken bij toepassing van artikel 105, paragraaf 2, van de provinciale wet, dat bepaalt dat een som welke niet 8,400 frank per provincie mag overschrijden, zal dienen voor de vergoeding van de reiskosten der leden van de Bestendige Deputaties die niet verblijven in de hoofdplaats.

*
* *

TWEEDE DEEL.

Volksgezondheid.

A. — HET VRAAGSTUK VAN HET GEZOND WATER.

Geen vraagstuk is belangrijker dan de drinkwatervoorziening van de bevolking.

De Senaatscommissie voor Binnenlandsche Zaken heeft herhaaldelijk op

het belang van dit vraagstuk gewezen. Het is nuttig er thans op terug te komen, nu dat de kredieten van openbare werken onbegrensd schijnen met het oog op de opslorping van de werkloosheid.

Geen uitgave is nuttiger dan degene die wij hier bedoelen.

Uit een grondige studie van het vraagstuk blijkt dat een ernstige inspanning aan België zou toelaten zich te bevrijden van den minderwaardigen toestand waarin het op dit gebied verkeert.

De waarheid van deze bewering zal blijken uit de feiten uiteengezet in dit verslag en uit de beschouwingen die er uit voortvloeien.

Het betoog zou vollediger zijn indien de documentatie kon worden verrijkt door officiële inlichtingen gevraagd aan het buitenland. Daar uw verslaggever over al te weinig tijd beschikte kon hij langs deze zijde niet voldoende inlichtingen inwinnen. Hij verzoekt de Commissie in de toekomst den ernst van het vraagstuk niet uit het oog te verliezen.

Welke is thans in België de toestand van de bevoorrading der bevolking met gezond water?

Het Departement van Binnenlandsche Zaken heeft welwillend tabellen verstrekt waaruit blijkt :

1° Dat op 1 Januari 1936, 763 Belgische gemeenten een watervoorziening bezitten terwijl 1908 er geen hebben.

2° Dat deze 763 gemeenten worden verdeeld over de negen provinciën als volgt :

PROVINCIE.	Aantal gemeenten per provincie.	Gemeenten met waterbedeeling.	Gemeenten zonder waterbedeeling.
Antwerpen	151	16	135
Brabant	348	99	249
West-Vlaanderen	253	13	240
Oost-Vlaanderen	297	13	284
Henegouw	444	114	330
Luik	373	148	225
Limburg	206	29	177
Luxemburg	233	145	88
Namen	366	186	180
	2,671	763	1,908

Het spreekt evenwel vanzelf, dat niet alle inwoners van deze gemeenten voorzien worden door de lokale waterbedeeling. Over het algemeen strekt het net zich niet uit buiten de bewoonde kom van de gemeente. Van den anderen kant bezitten zekere gemeenten, die verscheidene gehuchten of uitgebreide secties omvatten, meer dan één dienst van waterbedeeling.

De uitbreiding van de waterbedeeling sedert 1850 tot 1930 komt voor op de volgende tabel :

In 1900 waren er 407 netten, in 1936 zijn er 763. Doch tijdens deze laatste 35 jaren, terwijl de hygiëne op elk gebied grooten vooruitgang deed, werd het aantal waterbedelingen niet eens verdubbeld.

Deze aanduiding alleen reeds bewijst dat onverwijld de noodige inspanning zou moeten gedaan en de krachtadigste en doelmatigste middelen zouden moeten aangewend worden om deze tekortkoming te verhelpen.

PROVINCIEËN.	Aantal gemeenten met waterbedeeling in :							
	1850	1860	1870	1880	1890	1900	1910	1930
West-Vlaanderen	1	2	2	2	3	6	7	10
Oost-Vlaanderen	—	1	1	2	3	3	4	13
Antwerpen	—	—	—	—	2	3	4	15
Limburg	—	—	—	—	1	3	5	29
Brabant	1	4	7	9	14	34	58	90
Henegouw	2	2	9	21	30	42	66	110
Namen	—	7	14	51	85	142	178	180
Luik	1	5	12	27	45	71	105	130
Luxemburg	—	4	28	52	73	103	126	129
Het Rijk	5	25	73	164	256	407	553	706

De waarheid gebiedt nochtans een voorbehoud te maken. Op de vraag van uw verslaggever antwoordde de geleerde professor Malvoz op 21 Februari 1936 :

« Zijn de bedelingen van drinkwater werkelijk zoo zeldzaam ? Ja, indien men rekening houdt met het aantal gemeenten, doch raam het aantal inwoners van de agglomeraties voorzien van een waterbedeeling : Groot-Brussel, Luik, Verviers, Antwerpen, Namen, Gent, Oostende, Brugge, enz., enz., en ik geloof dat men het bewijs zal kunnen leveren dat de helft, zoo niet meer, van de inwoners voorzien zijn van drinkwater. Het zijn vooral de buitengemeenten die de voordeelen van de waterbedeeling niet genieten. Werpt men een oogslag op een kaart van België waarop de gemeenten voorkomen met een waterbedeeling, dan treft onmiddellijk de tegenstelling tusschen het Vlaamsche gedeelte

van het land, en de Waalsche gewesten of Brussel. En zijn zeer weinig inrichtingen van waterbedeeling in de buitengemeenten in Vlaanderen, Antwerpen, Limburg.

* * *

Welke besturen kunnen gevraagd worden bij te dragen tot de gewenschte uitbreiding ?

In welke mate hebben zij tot hier toe gewerkt ?

1° Het *Departement van Volksgezondheid* is het eerste bestuur dat tusschenbeide moet komen. In den laatsten tijd heeft het in de mate van de middelen waarover het beschikt getracht bij te dragen tot de uitbreiding van de waterbedeeling. In 1935 heeft het volgende werken in aanbesteding gesteld en gesubsidieerd :

GEMEENTE	Bedrag van de aanbesteding	Bedrag bij benadering van de toelage.
<i>Antwerpen.</i>		
Provinciale en intergemeentelijke watermaatschappij van de provincie Antwerpen :		
Boom, Hemixem, Grobbendonk	1,016,116	389,366
<i>Brabant.</i>		
Tien gemeenten	4,395,402	1,770,968
<i>West-Vlaanderen.</i>		
Intercommunale van water van Veurne en omgeving, met vier gemeenten bij	4,133,428	1,544,218
<i>Henegouw.</i>		
Intercommunale des Eaux de l'agglomération Liégeoise et extension » — met twee en twintig gemeenten bij	5,858,710	2,269,026
<i>Limburg.</i>		
Een gemeente	115,790	43,376
<i>Luxemburg.</i>		
Zeventien gemeenten	2,320,172	889,482
<i>Namen.</i>		
Twintig gemeenten	3,557,425	1,365,839
Totaal fr.	26,580,840	10,288,348

2° De *Dienst van de Werkverschaffing* kwam zijnerzijds tusschenbeide om de werken van waterbedeeling te subsidieeren en wel in volgende mate :

<i>Antwerpen</i>	106,700
<i>Brabant</i> (veertien gemeenten)	2,914,500
<i>West-Vlaanderen</i> (vier intercommunale maatschappijen, enz.)	738,000
<i>Oost-Vlaanderen</i> (eene maatschappij en eene gemeente).	15,498,800
<i>Henegouw</i> (zestien gemeenten)	2,100,200
<i>Luik</i> (dertig gemeenten).	5,091,300
<i>Limburg</i>	—
<i>Luxemburg</i> (een en twintig gemeenten)	1,427,700
<i>Namen</i> (acht en twintig gemeenten)	2,039,700
Totaal	29,916,900

* * *

3° *Zekere provinciën* verleen en toelagen op verschillende grondsagen, waarvan volgende opsomming een overzicht geeft.

Provincie Antwerpen.

De gemeenten die nog geen waterleiding hebben zijn gegroepeerd in de Provinciale en Intercommunale Drinkwatermaatschappij der provincie Antwerpen.

De provincie komt voor een derde tusschenbeide in de kosten van eerste inrichting.

Brabant.

De provincie Brabant geeft een toelage voor de werken van aanleg der waterleidingen tot beloop van 10 t. h. van het bedrag der aanbesteding. De verleende toelagen bedroegen 1,296,462 frank voor het dienstjaar 1934, en ongeveer 1,250,000 frank voor het dienstjaar 1935.

West-Vlaanderen.

Het aandeel der provincie bedraagt gewoonlijk een achtste van de kosten van aanleg der waterleidingen.

Oost-Vlaanderen.

Deze provincie verleent geen toelagen voor de waterleidingen.

Henegouwe.

Voor 1931 bedroegen de toelagen 25 t. h. van het bedrag der werken. Al de toelagen voor waterleidingen worden elk jaar omgeslagen volgens het bedrag van het bestek der goedgekeurde ontwerpen. In 1932 en 1933 was het aandeel berekend op 19 t. h. van de kosten der werken. In 1934 en 1935 bedroeg deze verhouding onderscheidenlijk ongeveer 16 t. h. en 10 t. h.

Luk.

Het aandeel der provincie mag worden bepaald op twee twintigsten, op drie twintigsten op of vier twintigsten van de kosten der waterleidingswerken. Dit aandeel wordt berekend volgens de aanduidingen in de verordening van October 1935, goedgekeurd bij koninklijk besluit van 30 November 1935.

Limburg.

Als algemeene regel, wordt het aandeel der provincie in het dienstkapi taal voor een net van waterleiding aangelegd door de Nationale Maatschappij voor Waterleiding op 15 t. h. bepaald. Wat betreft de zelfstandige waterleidingsnetten, wordt de provinciale toelage berekend op grondslagen die rekening houden met de fiskale inspanning van de gemeente. In dit geval schommelt de toelage tusschen een tiende tot een vijfde van de kosten der werken; het mag evenwel een bedrag van 200,000 frank niet overschrijden.

Luxemburg.

Om de begrooting sluitend te kunnen maken heeft de provincie sedert enkele jaren de toekenning van toelagen voor het aanleggen van waterleidingen geschorst.

Namen.

De bestendige deputatie heeft voor regel genomen het aandeel van de provincie in de kosten van waterleidingswerken te bepalen mits rekening te houden met den financieelen toestand en de fiskale inspanning der gemeenten.

* * *

Sommige gemeenten hebben een beroep gedaan op de private nijverheid, zooals Antwerpen en Leuven, andere hebben zich gewend tot de Nationale Maatschappij voor Waterbedeeling, die ongeveer 200 gemeenten zou hebben uitgerust, dat wil zeggen 7.5 t. h. van de Belgische gemeenten, andere hebben gemeentelijke of intercommunale bedrijven opgericht.

Onder de intercommunalen is, naar wij meenen, die der Brusselsche voorsteden de belangrijkste. Zij heeft zich verhaast de bronnen van Spontin en Modave aan te koopen, om de Brusselsche voorsteden te spijzen (de hoofdstad zelf heeft haar eigen waterleiding, met wateropvang in de buurt van Eigen-Brakel). De Intercommunale der voorsteden, op verzoek van Aalst, Gent, Brugge, Oostende, heeft haar waterleiding uit Spontin en Modave, tot aan de kust uitgebreid en onderweg deze steden voorzien. Maar men heeft al geen water genoeg zoodat de maatschappij putten heeft doen boren in de kiezel van de Maas tusschen Hoei en Andenne. Doch dit water is niet zoo goed als dit uit de bronnen van Modave, ofschoon het nog zeer bruikbaar is.

Onder de andere Intercommunalen, is er eene die uw verslaggever beter kent omdat hij hare oprichting heeft meegemaakt en met de meeste belangstelling haar groei heeft gevolgd : het is de « Compagnie Intercommunale des Eaux de l'Agglomération liégeoise ». Zij werd opgericht in 1913, volgens de modaliteiten der wet van 5 September 1907. Het bestuur werd toevertrouwd aan een uitstekend ingenieur van den provincialen technischen dienst, den heer Halleux, die geen moeite spaarde om het welslagen van de hem toevertrouwde instelling te verzekeren. Thans is hij vervangen door zijn zoon, een ambtenaar grondig met de zaak vertrouwd en een stoer werker.

Deze Compagnie verstrekt het beste water in België, volstrekt zuiver en onveranderlijk, volgens den heer Malvoz, en spijst met water voortkomend uit de bronnen van de Neblon een groot aantal industriele plaatsen rond Luik.

Aanvankelijk telde zij twintig gemeenten. Onze geachte collega, de heer Berryer, slaagde erin de eerste toedredingen te bekomen. Thans telt zij er 45.

De Staat had de Maatschappij uitgenoodigd al wat mogelijk was op te vangen en een ontwerp op te maken waarbij de opvangingen achtereenvolgens konden aangevoerd worden volgens de stijging der behoeften. Deze richtlijnen werden gevolgd. Op heden stellen de voltooide opvangingen een gemiddelde van 24,000 kubieke meter in vier en twintig uur ter beschikking van de Maatschappij. De huidige leiding van toevoer heeft een mogelijk debiet van 19,111 kubieke meter, dat overeenstemt met de hoeveelheid door de aangesloten gemeenten onderschreven.

Op heden worden 285,000 inwoners door de Maatschappij bediend. Bij

uitzondering van twee gemeenten, en dan nog gedeeltelijk, zijn alle aangesloten bediend door eigen verbindingen.

De leveringsprijs aan de gemeenten is de volgende : fr. 0-25 per onderschreven kubiek meter, fr. 0-50 per verbruikten kubiek meter. De som komt overeen met de lasten der leeningen, de tweede met de exploitatiekosten, de reserve voor werken, enz.

De huidige ophalingsdienst vergt per kwartaal de opnemings van 31,500 meter, gevolgd door het opmaken en de inning van 34,700 kwijtbrieven.

De opvangingswerken werden in 1921 begonnen. Vanaf hun voltooiing in 1923, toen het mogelijk was de hoeveelheid water te kennen waarover men kon beschikken, worden de aanvoer, en de verbindingsleidingen aangelegd. De voltooiing werd met een jaar vertraagd en in 1931, werd het water der Neblonbronnen aan de inwoners geleverd.

De Maatschappij wordt thans voorgezeten door onzen geachtē collega, den heer Laboulle, die een bijgehouden nota heeft overgemaakt, waaruit bovenstaande cijfers werden geput.

* * *

Deze gegevens die iedereen zal aanvullen volgens zijn persoonlijke kennis doen uitschijnen de verkregen uitslagen en de factoren die dezelfde hebben teweeggebracht.

Zij leiden tot het besluit dat alleen een parlementair debat of de arbeid eener Commissie ze derwijze zouden moeten aanvullen dat er in België geen agglomeratie meer bestaat, die niet beschikt over gezond water, het eerste bestanddeel van de gezondheid.

Daarvoor blijven op te sporen :

- de watervoorraden van België;
- hun graad van gezondheid;
- hoe ze te beschouwen en eventueel te verbeteren;
- de meest geschikte manier om er de hand op te leggen;
- en om ze te verdeelen over de bevolking die ervan verstoken is.

Talrijk zijn zij die zouden geroepen zijn om aan deze weldadige onderneming hun medewerking te verleenē : de diensten van het Departement van Volksgezondheid, van Openbare Werken, van Werkverschaffing, van den strijd tegen de verontreiniging, enz., de diensten van de laboratoria voor bacteriologie, de technische provinciale en gemeentelijke diensten, de bestendige afgevaardigden, de gemeenteraden en de private nijverheid.

Zoolang de specialisten met elkaar niet in voeling zullen treden, ware het ijdel te hopen dat er eenheid van werking zou bestaan, die alleen groot en blijvend werk kan verrichten.

Het ware misschien gemakkelijker, op een vraagstuk van algemeen belang zooals dit, het akkoord van de politieke partijen te bekomen dan de overeenkomst tusschen openbare besturen die in uiteenlopende richtingen werken.

De Commissie drukt de hoop uit dat het Parlement eerlang dit vraagstuk zal kunnen aanvatten, dat gewis nuttiger is voor het algemeen belang dan langdurige politieke debatten.

**B. — Statistiek van de Sterfte in België veroorzaakt door
de besmettelijke ziekten van 1930 tot 1934.**

Het verslag van de Senaatscommissie over de begroting van Binnenlandsche Zaken en Volksgezondheid voor het dienstjaar 1931 (n^r 106) bevatte een tabel die voor de jaren 1870, 1880, 1890, 1900, 1910, 1915, 1920, 1925, 1926, 1927, 1928 en 1929 het coëfficiënt aangaf van de totale sterfte per 1,000 en per 10,000 inwoners, voor de overlijdens veroorzaakt door 1° de typhuskorst; 2° de diph-

Jaren.	Bevolking.	ALGEMEENE STERFTE							
		Totaal	Per 1,000 inwoners	Thyphuskoorts			Dpihteritis		
				Totaal	Per		Totaal	Per	
					1,000 overlijdens	10,000 inwoners		1,000 overlijdens	10,000 inwoners
1930	8,129,284	107,468	13.28	281	2.61	0.35	505	4.70	0.62
1931	8,159,185	108,017	13.23	186	1.72	0.23	455	4.21	0.56
1932	8,213,449	108,226	13.17	178	1.65	0.22	464	4.28	0.56
1933	8,247,950	108,377	13.14	141	1.29	0.17	470	4.34	0.57
1934	8,275,552	100,731	12.17	151	1.50	0.18	382	3.79	0.46

teritis; 3° de kinkhoest; 4° de mazelen; 5° de roodvonk; 6° bloedbederf bij de bevalling.

Deze tabel liet toe den vooruitgang vast te stellen in den strijd tegen deze ziekten.

De Regeering maakte aan de Commissie een tabel over met dezelfde inlichtingen voor de vijfjaarlijksche periode van 1930 tot en met 1934.

STERFTE TENGEVOLGE VAN :

Kinkhoest			Mazelen			Roodvonk			Bloedbederf bij bevalling		
Totaal	Per		Totaal	Per		Totaal	Per		Totaal	Per	
	1,000 overlijdens	10,000 inwoners		1,000 overlijdens	10,000 inwoners		1,000 overlijdens	10,000 inwoners		1,000 overlijdens	10,000 inwoners
758	7.05	0.94	701	6.52	0.87	122	1.13	0.15	357	3.32	0.44
713	6.60	0.87	342	3.16	0.42	99	0.91	0.12	244	2.26	0.30
677	5.98	0.79	477	4.40	0.58	150	1.38	0.18	250	2.30	0.30
491	4.53	0.60	445	4.10	0.54	260	2.40	0.32	244	2.25	0.30
487	4.83	0.59	274	2.71	0.34	231	2.29	0.28	265	2.63	0.32

C. — INRICHTING VAN HET GEZONDHEIDSTOEZICHT EN VAN HET LABORATORIUM
VAN BACTERIOLOGIE TE LIBRAMONT.

Over de vertraging bij de opening van deze belangrijke diensten, die sedert verscheidene maanden geschorst zijn, vertraging die zeer schadelijk is voor de inwoners van de provincie Luxemburg, heeft uw Commissie aan den Minister volgende vraag gesteld :

Op 27 Januari stelde de Minister van Financiën een nieuw artikel 46 voor, voor de wederinrichting van het gezondheidstoezicht en van het Laboratorium voor bacteriologie en scheikunde van den Staat in de provincie Luxemburg, waarvoor een tijdelijke last van 200,000 frank werd voorzien.

Wil de Minister aan de Commissie mededeelen of het laboratorium reeds werkt? Zooniet, op welk tijdstip het zal werken en welke de redenen zijn van de vertraagde opening ?

ANTWOORD.

De oorspronkelijke ontwerpen betreffende de inrichting van het Gezondheidsinstituut te Libramont moeten eenigszins gewijzigd worden, hetgeen aanleiding gaf tot herhaalde gedachtenwisselingen tusschen het hoofdbestuur en het provinciaal gouvernement. Nu een algemeene overeenstemming is bereikt, blijven nochtans eenige bijzonderheden te regelen, die nochtans niet zullen verhinderen dat de werken tijdens het eerste gedeelte van het loopend jaar tot een goed einde gebracht worden.

Ondertusschen worden de ontledingen, zoowel deze gedaan op verzoek van het geneeskundig korps als deze gedaan in het belang van de bestrijding der besmettelijke ziekten in onberispelijke voorwaarden van snelheid en zorg uitgevoerd door het centraal Laboratorium van het bestuur der Volksgezondheid.

Het is zeer te wenschen dat zooals de Minister voorziet, het Laboratorium te Libramont niet langer zou wachten zijn diensten te bewijzen aan de geneesheeren van Luxemburg, voor wie de medewerking van deze instelling zeer kostbaar zal zijn, zooals gedurende langen tijd deze van het Laboratorium te Bovigny, met zooveel gezag bestuurd door den geleerden bacterioloog, Doktor Lomry, bleek te zijn.

De diensten door dezen laatste bewezen aan de bevolking van de provincie, kunnen niet voldoende gewaardeerd worden; hij heeft nl. zonder onderbreking en met goed gevolg de diphteritis bestreden, en heeft deze ziekte, die pijnlijke verwoestingen aanrichtte onder de kinderen, doen verdwijnen.

D. — DE ORDE DER GENEESHEEREN.

Ten slotte heeft de Senaatscommissie zich tot tolk gemaakt van de hoop, zoo dikwijls dringend uitgedrukt, een Orde der Geneesheeren te zien tot stand komen, die de eerlijke dokters en het publiek zou beschermen tegen de zeer schadelijke handelingen en de handelsprocédés waarvan het beroep slachtoffer is.

Zij heeft opnieuw gevraagd of de Minister niet van meening is dat deze gewettigde wensch zou moeten ingewilligd worden en wat hij zich voornam te doen om aan dit verzoek, dat van bijna alle belanghebbenden uitgaat, voldoening te geven.

De Minister antwoordde :

« Zooals ik er op wees in de Kamer bij de bespreking van de begrooting, houdt de kwestie van de oprichting van een Orde der Geneesheeren mijn aandacht gaande. Ik vernam dat het geneeskundig korps thans een nieuwe formule van inrichting zoekt die allen zou kunnen bevredigen. Zoohaast mij deze suggesties zijn overgemaakt, zal een nieuw ontwerp aan de beraadslagingen van het Parlement kunnen voorgelegd worden. »

De Commissie laat hieromtrent opmerken dat de parlementaire behandeling, die destijds leidde tot de goedkeuring van een wetsontwerp, dat verviel wegens de ontbinding, het bewijs leverde dat slechts één ernstig bezwaar tegen het initiatief van Minister Baels werd ingebracht. De andere opwerpingen gingen over de modaliteiten die voortvloeien uit een niet gegronde gelijkstelling met de Orde der Advokaten, waarvan de Orde der Geneesheeren geen weergave mag zijn. Alles liet toen voorzien dat het ontwerp, dat opnieuw aan het onderzoek der Kamers was voorgelegd, weldra aan de geneesheeren en aan de gezinnen de gewettigde voldoening zou geven die zij sedert zoolang van het initiatief van het Departement verwachten.

IV. — Stemmingen.

De begrooting en het verslag werden met eenparigheid van stemmen goedgekeurd.

De Verslaggever,
Baron DELVAUX DE FENFFE.

De Voorzitter,
E. VINCK.

(30)

N° 110

1935 – 1936

Carte joint au rapport de M. Le Baron Delvaux de Fenffe sur le budget du
Ministère de l' Interieur pour l' exercice 1936

Kaart toegevoegd bij her verslag van Baron Delvaux de Fenffe over de
begrooting van het ministerie van binnenlandse zaken voor het diensjaar 1936

Cfr. 35 mm.
1 plan

(1)

(N° 110.)

SÉNAT DE BELGIQUE

SÉANCE DU 10 MARS 1936.

Rapport de la Commission de l'Intérieur chargée d'examiner le Budget du Ministère de l'Intérieur pour l'exercice 1936.

(Voir les n°s 4-VI, 80, 84, 111 et les Annales parlementaires de la Chambre des Représentants, séances des 5, 6 et 20 février 1936; le n° 5-VI du Sénat).

Présents : MM. VINCK, président; BREUGELMANS, COENEN, le baron DE KERCHOVE D'EXAERDE, le comte DE LA BARRE D'ERQUELINNES, le chevalier DESSAIN, GILLON, LIGY, MISSON, VAN HOESTENBERGHE et le baron DELVAUX DE FENFFE, rapporteur.

SOMMAIRE :

	Pages.
I. — LES CHIFFRES DU BUDGET.	2
II. — FINANCES COMMUNALES.	5
a) Allocations exceptionnelles aux communes	5
b) Emoluments attribués aux Bourgmestres et Echevins des communes de plus de 30,000 habitants	9
c) Conséquences financières pour les communes, de la création de receveurs régionaux	12
d) De la comptabilité des communes à sections multiples	12
e) Fonds spécial Eupen, Malmédy, Saint-Vith	14
f) Pensions de certains agents communaux	16
g) Bénéfices réalisés par les régies d'eau, de gaz, d'électricité	16
h) Association de communes	16
i) De certains frais des Administrations provinciales	17
III. — HYGIÈNE :	
a) Le problème de l'eau salubre	18
b) Statistiques de la mortalité causée en Belgique par les maladies contagieuses de 1930 à 1934	25
c) Installation à Libramont de l'Inspection d'Hygiène et du Laboratoire de Bactériologie	27
d) L'Ordre des médecins	27
IV. — VOTES DE LA COMMISSION.	28

1. — Les chiffres du Budget.

MADAME, MESSIEURS,

Le projet de budget pour 1936, déposé le 30 octobre 1935, s'élève en dépenses ordinaires à fr. 97,606,790
 en dépenses exceptionnelles 1,516,180

Ensemble . . . fr. 99,122,970

Le 27 janvier 1936, M. le Ministre des Finances transmet des amendements, se traduisant par une augmentation de 419,150 francs. En suite de ces amendements, le projet de budget se monte pour les dépenses ordinaires à 97,710,940
 Pour les dépenses exceptionnelles à 1,831,180

Ensemble, fr. 99,542,120

Augmentations sur le budget de 1935 :

CHAPITRE I. — Dépenses de personnel.

1936	1935
32,777,419 francs.	29,924,631 francs.

CHAPITRE II. — Dépenses de matériel.

9,607,038 francs.	6,747,338 francs.
-------------------	-------------------

CHAPITRE III. — Subsidés et subventions.

1,523,550 francs.	1,496,125 francs.
-------------------	-------------------

CHAPITRE IV. — Prévoyance sociale, assistance judiciaire, bienfaisance, hygiène.

53,125,793 francs.	45,216,025 francs.
--------------------	--------------------

L'augmentation de 7,909,768 francs à ce chapitre se répartit ainsi :

Article 25. — A l'œuvre nationale des invalides de guerre :

21,864,143 francs	17,885,000 + 3,979,143 francs.
-------------------	--------------------------------

Article 26. — Subsidés à l'œuvre de l'enfance :

21,334,050 francs	20,290,125 + 1,043,925 francs.
-------------------	--------------------------------

Article 27. — Prophylaxie des maladies contagieuses et des maladies sociales; vulgarisation de l'hygiène :

9,927,600 francs.	7,040,900 + 2,886,700 francs.
-------------------	-------------------------------

Total du Chapitre IV :

53,125,793 francs.	45,216,025 + 7,909,768 francs.
--------------------	--------------------------------

1936**1935****CHAPITRE V. — Pensions et secours.**

50,990 francs.		50,920 francs.
----------------	--	----------------

CHAPITRE VI. — Travaux et acquisitions.

310,000 francs.		320,000 francs
-----------------	--	----------------

CHAPITRE VII. — Dépenses diverses.

212,000 francs.		165,000 francs.
-----------------	--	-----------------

Article 36. — Mesures diverses de publicité dans la population.

100,000 francs.		45,000 francs.
-----------------	--	----------------

DEUXIEME SECTION.**CHAPITRE VIII. — Dépenses exceptionnelles. — Services divers.**

1,516,180 francs.		1,880,235 francs.
-------------------	--	-------------------

La principale dépense de cette section est l'article 45, de 1,229,180 francs, relatif à la constitution d'un Fonds spécial, en charge temporaire, à répartir entre les communes des cantons d'Eupen, de Malmédy et de Saint-Vith.

* *

Diverses questions ont été posées à M. le Ministre de l'Intérieur, par la Commission au sujet de ces chiffres.

Article 25. — Invalides.

En 1936	fr.	21,864,143
En 1935		17,885,000

Le nombre d'invalides doit vraisemblablement diminuer et le chiffre augmente. Quelle en est la répartition ?

RÉPONSE.

I. — Le crédit prévu à l'article 25 du budget du Ministère de l'Intérieur pour l'exercice 1936 comprend :

a) Dépenses de personnel	fr.	2,300,000
b) Autres dépenses		19,564,143
Au total.		fr. 21,864,143

La somme de 19,564,143 se décompose comme suit :

Soins médicaux et pharmaceutiques et hospitalisation	fr.	14,409,865
Prothèse		3,530,825
Assistance		1,260,000
Institut National des Invalides.		125,000
Frais généraux		238,453

II. — La majoration du crédit provient :

1° En ce qui concerne les dépenses de personnel, de la hausse de l'index-number;

2° En ce qui concerne les autres dépenses, de la hausse des prix et de l'accroissement continu du nombre des invalides qui, par suite des difficultés de l'existence, ont recours à l'intervention de l'Œuvre Nationale des Invalides de la Guerre.

Leur nombre était respectivement :

En 1932	77,307
En 1933	78,949
En 1934.	80,765
En 1935 (octobre)	82,000

Pour l'année 1936, il a fallu tabler sur 84,000 invalides.

QUESTION.

Article 26. — Quel est le nombre d'agents détachés à l'*Œuvre nationale de l'Enfance*, pour justifier les 252,750 francs inscrits, quelle en est la justification ?

RÉPONSE.

Les agents détachés à l'Œuvre nationale de l'Enfance sont au nombre de cinq. Le tableau ci-dessous donne les attributions de chacun d'eux.

<i>Grade.</i>	<i>Attributions.</i>
1 Directeur général	assume la direction générale de l'Œuvre.
1 Sous-Directeur	dirige le Secrétariat et divers autres services.
2 Chefs de Bureau	<i>l'un</i> assure les services des placements d'enfants en colonies; <i>l'autre</i> est chargé de la comptabilité générale de l'œuvre.
1 Sous-chef de bureau	remplit les fonctions d'économe.

* * *

Article 27. — Prophylaxie pour la tuberculose : 8 millions, pour le cancer qui constitue au point de vue de la santé publique un danger au moins égal : 954,800 francs.

Comment s'explique cette différence ?

RÉPONSE.

La lutte contre le cancer préoccupe l'administration de l'hygiène autant que la lutte contre la tuberculose.

Mais si, en matière de tuberculose, nous connaissons la technique à suivre pour combattre la maladie et si le pays a pu par conséquent créer un armement efficace de défense, il n'en est pas de même en ce qui concerne le cancer.

Pour cette maladie, nous nous trouvons actuellement encore en pleine période d'études.

Malgré l'insuffisance des données actuelles, l'administration de l'hygiène a cependant déjà fixé des modalités d'intervention pour la prophylaxie du cancer.

Cette intervention adaptée aux circonstances de fait a lieu conformément à un programme arrêté en parfait accord avec les grands organismes scientifiques et prophylactiques intéressés du pays : la Commission d'études contre le cancer, les quatre centres anticancéreux universitaires, la Ligue nationale belge contre le cancer.

La collaboration de l'Administration de l'hygiène a donné satisfaction à ces organismes.

*
* *
*

II. — Finances communales.

A. — ALLOCATIONS EXCEPTIONNELLES AUX COMMUNES.

La situation financière des communes n'a cessé de préoccuper la Commission Sénatoriale de l'Intérieur. M. le Ministre Pierlot avait divisé les communes belges en trois catégories : celles dont la balance ne demandait que de légers redressements, celles dont les comptes étaient largement déficitaires, celles enfin, qui ne pouvaient se tirer d'affaire qu'au moyen d'une intervention immédiate du Gouvernement.

Afin de venir en aide à ces dernières, M. Sap, Ministre des Finances, déposa à la Chambre, le 26 juin 1934, un projet de loi allouant un crédit supplémentaire de dix millions de francs pour des dépenses afférentes à l'exercice 1934.

Dans l'Exposé des Motifs, l'honorable Ministre s'exprimait ainsi : « Il résulte d'une enquête sur la situation de trésorerie des communes, que des mesures doivent être prises dans le plus bref délai possible en faveur de celles d'entre elles dont les finances sont particulièrement obérées. L'urgence d'une solution paraît d'autant plus s'imposer que certaines communes sont en état de cessation de paiements. »

Il s'agissait d'une avance de fonds sans intérêt, à faire par l'État aux communes, dont la situation nécessite son intervention financière.

M. Heyman fit le rapport de la Commission de la Chambre, au nom de laquelle il exprime le désir d'obtenir des précisions sur l'usage que le Gouvernement compte faire de ce crédit, et notamment en ce qui concerne les conditions que devront remplir les communes pour pouvoir bénéficier de ces avances.

M. Moyersoen, rapporteur de la Commission Sénatoriale des Finances, concluait à l'adoption le 28 juin 1934, mais l'honorable membre ajoutait que l'intervention du Gouvernement devrait être subordonnée à un contrôle rigoureux, de manière à éviter le retour de situations aussi désastreuses.

Il était donc intéressant de savoir quelles sont les communes, rangées par provinces, qui ont reçu des allocations extraordinaires au cours de l'année 1935, et sous quelles réserves, ou conditions, ces interventions ont été accordées.

Voici quelques éclaircissements à ce sujet :

Le crédit de 10,000,000 de francs mis, à la disposition du Ministre de l'Intérieur par la loi du 9 juillet 1934, a permis de faire des avances de fonds jusqu'à concurrence de 8,471,500 francs en 1934 et 1935 à des communes, en difficulté de trésorerie, leur procurant ainsi les moyens de faire face à leurs obligations les plus urgentes.

Les communes ayant reçu une aide remboursable, sans intérêts, en un délai de cinq ans, sont celles dont la trésorerie était particulièrement obérée et qui après avoir opéré les réductions de dépenses possibles et avoir épuisé leur effort fiscal, pouvaient difficilement obtenir des ouvertures de crédit au Crédit Communal.

Suit, la liste des communes bénéficiaires des aides de trésorerie accordées par arrêté royal.

	A. R. de 1934	A. R. de 1935	Total.
<i>Province d'Anvers.</i>			
Duffel	200,000	—	200,000
Heyndonck	50,000	—	50,000
Lippeloo	16,500	16,500	33,000
Bouwel	7,500	7,500	15,000
Vaerendonck	7,500	7,500	15,000
Vorsselaere	20,000	—	20,000

<i>Province de Brabant.</i>			
Audenaeken	20,000	—	20,000
Herffelingen	8,000	—	8,000
Herinnes-lez-Enghien	60,000	—	60,000
Berchem-Saint-Laurent	5,000	—	5,000
Weert-Saint-Georges	15,000	15,000	30,000
Nieuw-Rhode	40,000	—	40,000
Kerkom	20,000	—	20,000
Hauwaert	—	20,000	20,000

<i>Province de la Flandre Occidentale</i>			
Coolkerke	25,000	25,000	50,000
Lisseweghe	30,000	—	30,000
Gullegheem	100,000	—	100,000
Gyselbrechtegem	52,000	—	52,000
Mouscron	800,000	—	800,000
Cachtem	50,000	—	50,000
Hooglede	30,000	—	30,000
Oostnieuwkerke	12,000	—	12,000

	A. R. de 1934	A. R. de 1935	Total
Oyghem	50,000	—	50,000
Bovekerke	30,000	—	30,000
Bekeghem	15,000	—	15,000
Herseaux	—	80,000	80,000
Dottignies	—	145,000	145,000
Hulste	—	40,000	40,000
Menin	—	600,000	600,000
Reckem	—	60,000	60,000
Heule.	—	60,000	60,000

Province de Flandre Orientale.

Elene	15,000	—	15,000
Godveerdegem	20,000	—	20,000
Grimmingen	12,000	—	12,000
Grootenberge	20,000	—	20,000
Liefferingen	28,000	—	28,000
Mullen	10,000	—	10,000
Paricke	15,000	—	15,000
Landscauter	7,500	—	7,500

Province de Hainaut.

Fouleng	14,000	—	14,000
Obaix	5,000	5,000	10,000
Ransart	250,000	—	250,000
Montignies-s-Roc	190,000	190,000	380,000
Pironchamps	—	250,000	250,000
Elouges	—	50,000	50,000
Lodelinsart	—	500,000	500,000
Hornu	—	80,000	80,000
Warquignies	—	75,000	75,000

Province de Liège.

Borlez	10,000	—	10,000
Horion-Hozémont	400,000	—	400,000
Mons-lez-Liège	150,000	—	150,000
Othée.	25,000	25,000	50,000
Roloux	103,000	—	103,000
Seraing	200,000	650,000	850,000
Tilleur	200,000	650,000	850,000
Velroux	126,000	57,000	183,000

	A. R. de 1934	A. R. de 1935	Total
La Calamine	50,000	50,000	100,000
Dolembreux	—	45,000	45,000
Jupille	—	200,000	200,000
Saint-Nicolas-lez-Liège	—	375,000	375,000

Province de Limbourg.

Martenslinde	2,000	—	2,000
Membruggen	10,000	—	10,000
Vliermael	10,000	—	10,000

Province de Luxembourg.

Martelange	57,500	57,500	115,000
Wolkrange	15,000	15,000	30,000
Les Tailles	10,000	—	10,000
Léglise	30,000	—	30,000
Hollange	20,000	—	20,000
Fauvillers	—	148,000	148,000

Province de Namur.

Foy-Notre-Dame	12,000	—	12,000
Lisogne	10,000	—	10,000
Nettinne	5,000	—	5,000
Thynes	6,000	—	6,000
Andenne	50,000	68,000	118,000
Bonneville	48,000	—	48,000
Gelbressée	9,500	—	9,500
Boussu-en-Fagne	10,000	10,000	20,000
Jamagne	10,000	—	10,000
Omezée	20,000	8,500	28,500
Serville	17,000	—	17,000
Maizeret	10,000	—	10,000
Mazée	10,000	—	10,000

Total au 31 octobre 1935 8,471,500

=====

B. — EMOLUMENTS ATTRIBUÉS AUX BOURGMESTRES ET ÉCHEVINS DES COMMUNES DE PLUS DE 30,000 HABITANTS.

La Commission a demandé quelle est, pour les communes de plus de trente mille habitants, l'import des sommes attribuées :

1° au bourgmestre;

2° à chacun des échevins, à titre d'émoluments, de traitement, d'indemnité, remboursement de frais, en un mot, de l'ensemble global des sommes versées par la Caisse communale aux mandataires ci-dessus désignés ?

Le tableau I ci-joint fait connaître les traitements des bourgmestres des communes de plus de 30,000 habitants, ainsi que les sommes globales destinées à être partagées entre les échevins des mêmes communes.

Ces renseignements sont, pour la plupart, tirés des budgets de l'exercice 1935.

Les traitements dont il s'agit sont fixés, sur proposition des conseils communaux, par la députation permanente. Dans plusieurs provinces, la députation a fixé des règles pour le calcul du maximum susceptible d'être admis. Ces règles sont résumées dans le tableau II ci-joint.

Quant aux autres rétributions accordées aux bourgmestres et échevins, elles n'ont pu être déterminées que pour les communes ayant établi leur budget de 1935 d'après le nouveau formulaire arrêté par le Département de l'Intérieur et fourni le tableau annexe des dépenses de personnel.

En ce qui concerne d'autres avantages dont bénéficieraient certains bourgmestres et échevins, le Département n'est pas documenté. Une enquête devrait être faite auprès des administrations communales intéressées pour les obtenir et les résultats de celle-ci ne pourraient être connus en temps opportun.

TABLEAU I.

Relevé des traitements prévus dans les budgets des communes de plus de 30,000 habitants, en faveur des bourgmestres et échevins.

COMMUNES	Popula- tion au 31 décem- bre 1933.	Bourg- mestres. Traite- ment.	Echevins		Indemnités diverses.	Frais de route id. représen- tation, mis- sions, etc.		OBSERVATIONS.
			Nombre.	Traitement.		Bourgmestre	Echevins.	
PROVINCE D'ANVERS.								
Anvers . . .	279,478	85,500	7	42,750×7	—	—	—	
Berchem . . .	43,654	32,625	4	65,250	—	1,000	—	
Borgerhout . .	55,970	43,959	5	87,917	—	—	—	
Deurne . . .	51,110	30,000	4	17,000×4	—	—	—	
Hoboken . . .	32,854	20,520	4	22,800	—	—	—	
Malines . . .	61,757	21,781	5	65,341	—	—	—	
PROVINCE DE BRABANT.								
Anderlecht . .	85,047	36,000	5	112,500	—	—	—	Ancienne formule
Bruxelles . . .	197,157	118,750	7	266,000	—	—	—	de budget.
Etterbeek . . .	46,820	15,390	4	41,040	—	—	—	Id.
Forest . . .	41,836	18,000	4	43,200	—	—	—	Id.
Ixelles . . .	86,155	45,600	5	114,000	—	—	—	Id.
Saint-Gilles . .	63,702	42,975	5	124,125	—	—	—	Budget 1934.
Saint-Josse . .	30,855	38,475	4	68,400	—	—	—	Ancienne formule
Schaerbeek . .	122,872	54,000	5	136,000	—	—	—	de budget.
Molenbeek . . .	63,377	42,000	5	105,000	—	—	—	Id.
Uccle . . .	46,384	16,200	4	39,600	—	—	—	Id.
Louvain . . .	38,433	20,000	4	15,000×4	—	—	—	Id.
FLANDRE OCCIDENTALE.								
Bruges . . .	52,289	20,000	5	10,000×5	—	—	—	1) Y compris je-
Courtrai . . .	39,728	20,000	4	38,400	—	—	—	tons présence des
Mouscron . . .	35,433	3,000	4	5,800	—	—	—	Conseillers.
Ostende . . .	48,050	30,600	4	61,200	13,295 40	27,287 40	—	2) Ancienne for- mule du budget.
FLANDRE ORIENTALE.								
Alost . . .	39,770	9,500	4	12,160	—	—	—	Budget 1934.
Gand . . .	168,319	55,000	7	35,000×7	—	—	—	
St-Nicolas . .	40,125	11,875	4	28,500	—	—	—	
PROVINCE DE HAINAUT.								
Tournai . . .	36,214	11,400	4	24,700	1,900	7,600	—	
PROVINCE DE LIÈGE.								
Liège . . .	164,908	63,000	6	202,500	—	—	—	
Seraing . . .	44,847	18,500	4	38,500	—	—	—	
Verviers . . .	43,542	38,000	4	15,000×4	—	—	—	Ancienne formule de budget.
PROVINCES DE LIMBOURG ET DE LUXEMBOURG.								
N É A N T.								
PROVINCE DE NAMUR.								
Namur . . .	31,664	59,850 (1)	4	—	—	—	—	Id. (1) chiffre global.

Barèmes des traitements des bourgmestres et échevins des communes de plus de 30,000 habitants.

PROVINCES.	Règles déterminées par la Députation permanente.
Anvers	Aucune règle, chaque cas est examiné en particulier.
Brabant	Id. Id. Id.
Flandre Occidentale . .	Id. Id. Id.
Luxembourg	Id. Id. Id.
Flandre Orientale . . .	De 15,001 à 20,000 habitants : Bourgmestre de 9,001 à 12,000 francs. Echevin de 3,001 à 4,000 francs. pour les communes de plus de 20,000 habitants + augmentation de 10 à 20 p. c.
Hainaut	De 30,000 à 35,000 habitants et plus : Bourgmestre, maximum 12,000 francs. Echevin, maximum 6,000 francs. <i>Exceptions : Mons, Tournai, Charleroi.</i> Bourgmestre 20,000 francs. Echevin, 10,000 francs.
Liège	Lorsque les recettes ordinaires ne dépassent pas 125 francs par habitant, le montant des indemnités globales du Collège des bourgmestre et échevins ne peut dépasser fr. 1-20 par habitants. Lorsque les recettes ne dépassent pas 150 francs, la rétribution globale peut atteindre fr. 1-35 par habitant. Dans les autres cas, la rétribution peut atteindre fr. 1-50 par habitant.
Limbourg	Les traitements globaux des membres du Collège ne peuvent dépasser 1 franc par habitant.
Namur	Les traitements globaux ne peuvent dépasser 2 francs par habitant.

C. — CONSÉQUENCES FINANCIÈRES POUR LES COMMUNES DE LA CRÉATION DE RECEVEURS RÉGIONAUX.

Depuis l'intervention de l'arrêté-loi du 10 novembre 1934, instaurant le régime des receveurs communaux régionaux, il a été nommé jusqu'à ce jour par les gouverneurs de province, 58 receveurs régionaux.

Ces agents desservent 403 communes comportant une population totale de 481,001 habitants.

Leur nomination entraîne comme dépense annuelle :

1° une somme totale de 898,200 francs du chef de leurs traitements;

2° une somme totale de 87,000 francs du chef de leurs frais de bureau alloués à titre forfaitaire sur la base de 1,500 francs par receveur régional.

Le traitement des receveurs régionaux est fixé par le gouverneur de la province. Le minimum de ce traitement varie de 14,000 à 18,000 francs. Les barèmes prévoient un régime d'augmentations d'un maximum de 12,000 francs.

Sous l'ancien régime, les traitements minima à accorder aux titulaires des fonctions de receveur communal de ces 403 communes se seraient élevés à 1,629,205 francs. Le recours au nouveau régime a donc amené pour ces 403 communes une économie de plus de 644,000 francs, c'est-à-dire une économie de 39.53 p. c.

Dans ces chiffres ne sont compris que les traitements et les frais de bureau. Les frais de déplacements et d'intervention dans le fonds d'assurance ne pouvant actuellement encore être chiffrés par le Département de l'Intérieur, il n'a pu en être tenu compte en ce moment. Le pourcentage d'économies sera donc moindre, mais par contre au fur et à mesure que l'application du régime pourra être étendu par le fait des vacances ultérieures de places de receveurs locaux, les groupes de recettes régionales pourront être renforcés et, dès lors, les dépenses de chaque receveur régional seront reportées sur un plus grand nombre de communes, et deviendront donc moins onéreuses pour chacune d'elles.

Les chiffres ci-dessus valent pour les exercices 1935 et 1936, c'est-à-dire pour la première année d'application du régime.

Quelques rares communes voient leur charge augmenter du fait de l'instauration du nouveau régime, mais c'est là une situation provisoire qui disparaîtra au fur et à mesure qu'une extension pourra être donnée aux groupes régionaux en cause, par l'adjonction de communes dont la place de receveur communal deviendra un jour vacante.

Le crédit de 225,000 francs auquel il est fait allusion dans la note ci-jointe en copie de la Commission, ne vise que les frais de bureau; or, il a été constaté ci-dessus que jusqu'à présent le montant annuel de ces frais de bureau ne s'élève qu'à 87,000 francs. Il est d'ailleurs à supporter par l'article 14 du budget et non par l'article 10.

D. — DE LA COMPTABILITÉ DES COMMUNES A SECTIONS MULTIPLES.

La comptabilité des communes qui possèdent plusieurs sections, a provoqué cette demande :

1° Quand une commune ne parvient pas à boucler son budget, on prélève sur les sections la somme utile à rétablir le budget, une même opération se

pratique quand le compte est en déficit. Ce système de comptabilité est très simple quand les calculs se font dans les bureaux et que la situation est bonne, mais il en est autrement dans la réalité pratique.

2° En application de la loi du 22 janvier 1931, sur la fiscalité provinciale et communale, le secours que les communes reçoivent du « Fonds des communes » est identique au point de vue importance à celui qui fut octroyé en 1929, mais il est doublé (en chiffres ronds) quand, pour assurer sa vie administrative, la commune a dû établir au moins 25 centimes additionnels.

Exemple : La commune de X comprend trois sections : A, B et C. La commune est en déficit et ne parvient à vivre que grâce aux prélèvements qui sont opérés sur les sections. Les sections A et B ont une situation financière qui leur permet de supporter les prélèvements, quant à la section C, elle est pauvre, très pauvre, et son état de misère est dû pour les neuf dixièmes aux prélèvements qui lui furent imposés pour équilibrer la situation de la commune.

Jusqu'à voici 3 ans la répartition du Fonds des Communes était de 12,000 fr. cette répartition fut portée à 24,000 francs à partir du jour de la nécessité impérieuse s'imposa de frapper la section C de 10 centimes additionnels.

Il est, semble-t-il, fort injuste d'attribuer ce supplément à la commune. C'est la section qui supporte les additionnels et non la commune, c'est la section aussi qui devrait encaisser le supplément. Le législateur d'après guerre a supprimé la représentation sectionnaire au sein des conseils communaux, il a permis d'établir des additionnels sectionnaires. Mais il a oublié de dire que seule, la section frappée, bénéficierait non seulement des produits des additionnels, mais aussi de tous les avantages, y compris la répartition du Fonds des Communes. Or cette section est en droit d'attendre ce dédommagement en retour des charges qu'elle consent à supporter. Quand plusieurs sections sont frappées et que d'autres échappent à des additionnels, une répartition serait faite entre les premières au prorata des charges imposées. Il est des sections comptant 15 à 20 centimes seulement, et qui, à cause des prélèvements qui leur furent imposés, se trouvent accablées à des déficits allant jusqu'à 85,000 francs. Cette situation réclame des remèdes.

Quelles mesures M. le Ministre compte-t-il prendre pour mettre un terme à cet état de choses inéquitable?

RÉPONSE.

Toute commune qui, pour l'exercice antérieur à la répartition, n'a pas établi au moins 25 centimes additionnels aux impôts cédulaires sur les revenus, n'a droit dans le Fonds des communes qu'à une part équivalente à la somme qui lui a été attribuée dans la répartition du Fonds de 1929. La recette supplémentaire, que constitue la différence entre la part actuelle et celle de 1929, est donc la suite directe de la perception de 25 additionnels au moins.

L'accroissement de la quote-part des communes sectionnaires ne devrait, en principe, être accordé qu'aux sections qui réunissent les conditions requises et ce n'est que dans un but pratique, que l'accroissement est attribué à la commune entière, bien que toutes les sections ne réunissent pas les dites conditions. Mais la commune peut, sous le contrôle de la députation permanente, décider que cet accroissement — dû exclusivement à des faits auxquels les sections qui n'ont pas 25 additionnels demeurent étrangères — doit bénéficier intégralement à la ou aux sections qui ont 25 additionnels au moins. Ce au même titre que la recette provenant des dits additionnels puisque, comme

nous l'avons vu, l'accroissement en question résulte directement de la perception de ces additionnels et peut en quelque sorte être considéré comme l'accessoire de celle-ci.

* * *

E. — FONDS SPÉCIAL EUPEN, MALMÉDY, SAINT-VITH.

L'article 45 des dépenses exceptionnelles prévoit en charge temporaire, un Fonds spécial de 1,299,180 francs, au profit des cantons de l'Est.

Il a été constitué dans le but de distribuer entre les communes des cantons de l'Est, les sommes provenant du recouvrement par l'Etat Belge, des créances des cercles d'Eupen et de Malmédy vis-à-vis de l'Allemagne. Les cercles d'Eupen et de Malmédy ont été dissous par décret du Général Baltia en date du 1er décembre 1921 et le produit de leur liquidation réparti entre les mêmes communes (arrêtés royaux des 17 juillet et 17 septembre 1927, 17 mai et 17 décembre 1927, 17 mars 1928 et 23 janvier 1929).

La répartition du Fonds spécial inscrit au budget se fera suivant le mode adopté lors de la répartition du produit de la liquidation des cercles, c'est-à-dire sur la base des « impôts de cercle » acquittés par les différentes communes pendant les dix dernières années d'existence des cercles.

Pour quelques sections d'anciennes mairies, dont la part d'impôts n'a pu être établie, on a pris comme base leur population proportionnelle en 1921.

Le tableau ci-joint indique, pour chaque commune, la part allouée et — pour répondre à la demande exprimée — sa population suivant le relevé officiel fait à la date du 31 décembre 1933.

DISTRICT D'EUPEN.

Communes.	Part attribuée.	Population.
Eupen	557,086.00	13,117
Eynattend	26,146.05	1,149
Hergenrath-Hauset	75,937.60	1,090
Kettenis	67,562.35	1,356
Lontzen	105,900.30	2,319
Moresnet	44,413.25	1,391
Raeren	110,180.65	3,291
Walhorn	46,777.85	1,013
Total	1,044,004.05	

DISTRICT DE MALMÉDY.

Communes actuelles.	Part attribuée.	Population.
Malmédy	116,870.34	5,526
Bellevaux-Ligneuville	4,337.99	1,044
Bevercé	9,186.30	1,741
Bullange	7,157.66	2,052
Butgenbach	9,900.82	2,208
Elsenborn	7,673.16	1,615
Faymonville	3,217.77	665
Rocherath	5,856.26	1,412
Robertville	5,812.89	1,677
Waimes	14,988.99	2,496
Saint-Vith	21,689.91	2,599
Amblève	5,389.33	1,623
Burg-Reuland	6,762.15	2,183
Combach	5,103.49	1,847
Heppenbach	3,562.24	1,084
Lommersweiler	4,082.81	1,229
Manderfeld	7,144.93	1,280
Meyerode	3,552.04	1,179
Recht	3,827.62	1,438
Schonberg	2,296.56	777
Thommen	6,762.15	2,223
Total . . . fr.	255,175.41	

Ce fonds spécial a soulevé de vives controverses. Le présent rapport ne comporte pas un examen approfondi de la question. La Commission fait toutefois remarquer :

1° Qu'il serait souhaitable que les habitants des cantons rattachés à la Belgique n'aient pas à formuler de griefs à l'égard de cette répartition;

2° Que la création d'une cour de contentieux administratif serait apte à trancher des difficultés de ce genre, après que les intérêts opposés auraient usé de la faculté de développer leurs moyens. Ce tribunal concentrerait les litiges éparpillés un peu partout, et engendrés par les lois, les arrêtés-lois, les arrêtés royaux, les règlements provinciaux et communaux. Une bonne justice, et le fonctionnement régulier des pouvoirs administratifs, appellent, sans plus tarder, l'organisation de ce pouvoir contentieux.

M. le Ministre de l'Intérieur partage cet avis, puisqu'il avise la Commission de ce que : « la création d'une cour de contentieux administratif a fait l'objet d'études approfondies au Département de l'Intérieur; les conclusions en seront prochainement soumises au Gouvernement, qui décidera s'il y a lieu de déposer soit un projet de loi, soit des amendements à la proposition actuellement examinée par la Commission spéciale de la Chambre. »

F. — PENSIONS DE CERTAINS AGENTS COMMUNAUX.

A la demande d'un membre de la Commission, la question ci-après a été posée au Département :

« Où en est l'étude du droit à la pension, des agents communaux, mis à la retraite pour cause de limite d'âge, avant 1934, sans compter le nombre requis d'années de service ? »

Il a été répondu : une solution interviendra prochainement.

G. — BÉNÉFICES DES RÉGIES D'EAU, DE GAZ ET D'ÉLECTRICITÉ.

La Commission aurait désiré connaître les communes dans lesquelles fonctionnent de semblables organismes, et être renseignée sur le montant des bénéfices réalisés par eux en 1934 et en 1935.

M. le Ministre ne disposant pas de données suffisantes, pour répondre de façon complète et précise, a demandé à cet égard, des renseignements à MM. les Gouverneurs des provinces.

Il n'a pas été mis en mesure de répondre avant le dépôt du présent rapport.

H. — ASSOCIATION DES COMMUNES.

Un membre de la Commission avait interrogé le Département sur la question des associations de communes, dans les termes suivants :

« Le législateur a voulu que des personnes privées puissent, dans certains cas, faire partie d'une association de communes.

» On peut comprendre, en effet, que des personnes privées puissent avoir des intérêts qui ne soient pas en contradiction avec celui des communes associées.

Ainsi, dans le Limbourg, il y a des communes qui, pour la protection de leurs forêts, ont fondé une association. Des particuliers ont également des forêts. On en a admis à faire partie de l'association. Cela est certainement conforme au vœu du législateur.

» Mais supposons que des communes s'associent pour acheter en commun certaines matières ou fournitures dont elles ont elles-mêmes besoin, et dont elles se proposent de faire la fourniture à leurs habitants : charbons, aliments, etc.

» Serait-il admissible qu'elles admettent dans leur association les fournisseurs et qu'ensuite l'association traite avec cet associé pour la fourniture elle-même et pour la gestion de la vente.

» Ici ce n'est plus une question de plus ou moins d'influence des fournisseurs dans les assemblées ou comité de l'association, c'est fondamentalement une impossibilité de principe.

» Des communes ou autres pouvoirs publics ne peuvent pas s'associer à des particuliers ou sociétés privées avec lesquels ils ont ou auront des contrats de fournitures ou de prestations.

» C'est contraire à l'intérêt public et c'est immoral.

» Il serait inadmissible que le fournisseur d'une commune assiste et prenne part aux délibérations concernant ses propres fournitures ou prestations.

» Pourquoi en serait-il différemment dans les associations de communes ?

» Ajoutons que le régime de l'économie mixte se réalise beaucoup plus régulièrement sans employer le système que nous venons de critiquer et ce, par

simple disposition contractuelle. Pour ce faire, les communes, quand il s'agit d'un service intercommunal, réalisent d'abord entre elles une association sans éléments privés et c'est cette association qui *contracte*, comme la commune elle-même aurait contracté, en concession simple ou en régie intéressée.

Il y a, dès lors, lieu de compléter le texte de loi de 1922, afin de répondre aux intentions du législateur, qui ne pouvait alors prévoir les applications abusives auxquelles son texte allait donner lieu.

» Voici le complément que nous proposons à l'article :

» Toutefois, les personnes ou sociétés privées devront avoir les mêmes intérêts que les communes et ne pourront conclure avec l'association aucun contrat ou convention à titre onéreux de quelque nature que ce soit. »

Le Gouvernement a répondu :

« Dans les cas cités par l'honorable sénateur : fourniture de charbon, d'aliments, etc., la mesure d'interdiction qu'il préconise s'impose sans conteste.

» La participation des particuliers et des sociétés privées est prévue par la loi; chaque cas d'espèce est soumis à l'approbation du Roi. Appelée à se prononcer sur les statuts des associations intercommunales, l'autorité supérieure peut empêcher les communes de prendre des engagements inconsidérés et peut s'opposer à la constitution d'organismes où l'intérêt public ne serait pas suffisamment sauvegardé. »

* * *

La Commission a exprimé l'avis qu'il serait désirable que l'application de la loi de 1922 sur les associations de communes fit l'objet d'une interprétation précise en ce qui concerne les conditions d'admission des personnes et sociétés privées dans les associations de communes.

I. — DE CERTAINS FRAIS DES ADMINISTRATIONS PROVINCIALES.

Un membre de la Commission a désiré être renseigné sur certaines dépenses d'ordre provincial.

Il a posé des questions sur les articles 12 et 16, les voici :

Article 12. — Frais de représentation des communes.

Quelle est la répartition par province ?

Article 16. — Même question pour l'indemnité forfaitaire ?

Frais de route des Députations permanentes et des Commissaires d'arrondissement.

Quelle est la répartition des frais de route crédits inscrits 173,500 + 76,500 ?

Article 12.

Il s'agit probablement des frais de représentation des gouverneurs et des adjoints au commissariat d'arrondissement de Verviers.

La répartition s'établit comme suit :

5,000 à chaque gouverneur	45,000
25,000 à chacun des deux adjoints	50,000
	95,000
Réduction 20 p. c.	19,000
	76,000

Artic'e 16.

Il n'est pas question d'indemnité forfaitaire à l'article 16; sans doute s'agit-il de l'article 13 : Indemnité forfaitaire des gouverneurs de province.

La répartition est la suivante :

Anvers	78,000	Liège	60,000	Brabant . .	45,000	Limbourg	36,000
				Hainaut . .	45,000	Luxemb.	36,000
				Fl. Orient. .	45,000	Namur .	36,000
				Fl. Occid. .	45,000		
					180,000		108,000

Réduction de 20 p. c. au total de 426,000 = 341,000 francs.

AUTRE QUESTION.

Article 16. — Frais de route et de séjour.

a) Administrations provinciales et commissariats d'arrondissement :
173,500 francs.

Tous les frais de route et de séjour des gouverneurs, des commissaires d'arrondissement, des fonctionnaires et agents des gouvernements provinciaux et des députés permanents (quand ceux-ci remplissent des missions d'intérêt général) sont uniformément mis à charge de ce crédit sans qu'une somme bien déterminée soit réservée à chaque province.

Ces frais de route et de séjour sont calculés d'après un barème établi par arrêté royal et variable suivant les catégories de fonctionnaires et agents.

b) Députations permanentes : 76,500 francs.

Ce crédit est inscrit au budget en application de l'article 105, paragraphe 2, de la loi provinciale, qui stipule qu'une somme qui ne pourra pas dépasser 8,400 francs par province, servira à indemniser de leurs frais de route les membres des députations permanentes qui ne résident pas au chef-lieu.

*
* *

SECONDE PARTIE.**Hygiène.****A. — LE PROBLÈME DE L'EAU SALUBRE.**

Aucune question ne dépasse en intérêt celle de la distribution d'une eau potable à la population.

La Commission Sénatoriale de l'Intérieur en a diverses fois souligné l'importance. Il est opportun d'y revenir aujourd'hui, que les crédits pour travaux semblent être illimités, en vue de la résorption du chômage.

Il n'est pas de dépense plus utiles que celles là.

D'une étude approfondie de la question, il appert qu'un sérieux effort per-

mettrait à la Belgique de sortir de la situation d'infériorité dans laquelle elle se trouve à cet égard.

La vérité de cette assertion ressortira des faits exposés dans ce rapport, et des considérations qui en découlent.

La démonstration serait plus complète si la documentation avait pu être enrichie par des renseignements officiels demandés à l'étranger. Le peu de temps imparti à votre rapporteur, ne lui a pas permis de s'éclairer à suffisance de ce côté. Il se permet de prier la Commission de ne pas perdre de vue, dans l'avenir, la gravité de la question.

Quelle est actuellement en Belgique, l'état du ravitaillement des communes en eau saine?

Le Département de l'Intérieur a produit obligeamment des tableaux dont il résulte :

1° Que au 1er janvier 1936 : 763 communes belges possèdent une distribution d'eau, 1908 n'en possèdent pas;

2° Ces 763 communes se répartissent ainsi entre les 9 provinces :

Provinces	Nombre de communes par province	Communes possédant une distribution d'eau	Communes ne possédant pas de distribution d'eau
Anvers	151	16	135
Brabant	348	99	249
Flandre Occidentale. . .	253	13	240
Flandre Orientale . . .	297	13	284
Hainaut	444	114	330
Liège.	373	148	225
Limbourg.	206	29	177
Luxembourg.	233	145	88
Namur	366	186	180
	2,671	763	1,908

Il va de soi, cependant, que tous les habitants de ces communes ne sont pas alimentés par la distribution d'eau locale. En général, le réseau ne s'étend pas au delà de la partie agglomérée de la commune. D'autre part, certaines communes comprenant plusieurs hameaux ou sections très étendus, possèdent plus d'un service de distribution d'eau.

Le développement des distributions d'eau depuis 1850 jusque 1930 figure au tableau suivant :

En 1900 il y en avait 407, en 1936, il y en a 763. Donc, pendant ces 35 dernières années, tandis que l'hygiène, en toute matière, a fait des progrès considérables, le nombre des distributions d'eau n'a même pas été doublé.

Cet élément, à lui seul, prouve qu'il faudrait, sans retard, accomplir l'effort nécessaire, et employer les moyens les plus énergiques et les plus appropriés, afin de mettre un terme à cette carence.

PROVINCES.	Nombre de communes ayant une distribution d'eau en :							
	1850	1860	1870	1880	1890	1900	1910	1930
Flandre Occidentale	1	2	2	2	3	6	7	10
Flandre Orientale	—	1	1	2	3	3	4	13
Province d'Anvers	—	—	—	—	2	3	4	15
Limbourg	—	—	—	—	1	3	5	29
Brabant	1	4	7	9	14	34	58	90
Hainaut	2	2	9	21	30	42	66	110
Province de Namur	—	7	14	51	85	142	178	180
Province de Liège	1	5	12	27	45	71	105	130
Luxembourg	—	4	28	52	73	103	126	129
Royaume	5	25	73	164	256	407	553	706

La vérité commande cependant une réserve. Quand votre rapporteur interrogea à cet égard le savant professeur Malvoz, celui-ci répond, le 21 février 1936 :

« Les distributions d'eau potable sont-elles vraiment si rares que cela ? Oui, si on table d'après le nombre des communes, mais faites évaluer le nombre d'habitants des agglomérations pourvues d'une distribution d'eau : le Grand Bruxelles, Liège, Verviers, Anvers, Namur, Gand, Ostende, Bruges, etc., etc., et je vois qu'on arrivera à prouver que plus de la moitié, sinon davantage, des habitants, sont pourvus d'eau alimentaire. Ce sont surtout les communes rurales qui ne jouissent pas des avantages des distributions d'eau. Si on jette un coup d'œil sur une carte de Belgique, ou figurent les localités dotées d'une distribution d'eau, on est immédiatement frappé du contraste entre la partie flamande du pays et les régions wallonnes ou Bruxelles. Très peu de distributions dans les communes rurales en Flandre, Anvers, Limbourg. »

*
* *

Quelles administrations peuvent être sollicitées à concourir au développement désirable ?

Dans quelle mesure ont-elles agi jusqu'à présent ?

1° Le *Département de l'Hygiène* est le premier Pouvoir qui ait à intervenir en l'occurrence. Dans ces derniers temps, celui-ci a cherché dans la mesure des moyens dont il dispose, à aider à l'essor des distributions d'eau. Il a mis en adjudication et subsidié en 1935 des travaux dont voici le relevé :

COMMUNES	Montant de l'adjudication.	Montant approximatif du subsidé.
<i>Anvers.</i>		
Compagnie provinciale et intercommunale des eaux de la province d'Anvers : Boom, Hemixem, Grobbendonck	1,016,116	389,366
<i>Brabant.</i>		
Dix communes	4,395,402	1,770,968
<i>Flandre Occidentale.</i>		
Intercommunale des Eaux de Furnes et envi- rons, plus quatre communes	4,133,428	1,544,218
<i>Hainaut.</i>		
Douze communes	5,183,710	2,016,073
<i>Liège.</i>		
Intercommunale des Eaux de l'agglomération liégeoise et extension, plus vingt-deux communes.	5,858,797	2,269,026
<i>Limbourg.</i>		
Une commune	115,790	43,376
<i>Luxembourg.</i>		
Dix-sept communes	2,320,172	889,482
<i>Namur.</i>		
Vingt communes	3,557,425	1,365,839
Total	26,580,840	10,288,348

2° Le *service de la Résorption du Chômage* est intervenu de son côté pour subsidier les travaux de distribution d'eau, dans la mesure suivante :

Anvers.	fr. 106,700
Brabant (quatorze communes)	2,914,500
Flandre Occidentale (quatre intercommunales, sociétés, etc.).	738,000
Flandre Orientale (une société et une commune)	15,498,800
Hainaut (seize communes)	2,100,200
Liège (trente communes)	5,091,300
Limbourg	—
Luxembourg (vingt et une communes)	1,427,700
Namur (vingt-huit communes)	2,039,700
TOTAL	29,916,900

3° *Certaines provinces* allouent des subsides sur des bases variées, dont l'énumération suivante donne un aperçu :

Province d'Anvers.

Les communes non encore desservies par une distribution d'eau sont groupées dans la Société Intercommunale P.I.D.P.A. (Provinciale en Intercommunale Drinkwatermaatschappij der Provincie Antwerpen).

La province intervient à concurrence d'un tiers dans les frais de premier établissement.

Brabant.

La province de Brabant subsidie les travaux d'établissement de distributions d'eau à concurrence de 10 p. c. du montant de l'adjudication. Les subsides accordés se sont élevés à 1,296,462 francs pour l'exercice 1934, à 1,250,000 francs pour l'exercice 1935.

Flandre Occidentale.

L'intervention se monte ordinairement au huitième du coût des travaux d'établissement des distributions d'eau.

Flandre Orientale.

La province de la Flandre Orientale n'accorde plus de subsides pour les distributions d'eau.

Hainaut.

Avant 1931 les subsides se montaient à 25 p. c. du coût des travaux. Tous les subsides pour distributions d'eau sont répartis chaque année au prorata du montant du devis des projets approuvés. En 1932 et 1933, l'intervention était calculée à 19 p. c. du coût des travaux. En 1934 et 1935, les quotités s'élevaient respectivement à 16 p. c. et 10 p. c. environ.

Liège.

L'intervention de la province peut être fixée à deux vingtièmes, à trois vingtièmes ou à quatre vingtièmes du coût des travaux de distributions d'eau. Cette intervention est calculée suivant les indications contenues dans le règlement du 7 octobre 1935, approuvé par arrêté royal du 30 novembre 1935.

Limbourg.

En règle générale, la part d'intervention de la province dans le capital de service pour un réseau de distribution d'eau établi par la Société Nationale des Distributions d'eau, est fixée à 15 p. c. En ce qui concerne les réseaux de distributions d'eau autonomes, le subside provincial est calculé sur des bases qui tiennent compte de l'effort fiscal de la commune. Dans ce cas, le subside varie de un dixième à un cinquième des travaux; toutefois, il ne pourra pas dépasser la somme de 200,000 francs.

Luxembourg.

Pour des raisons d'équilibre budgétaire la province a suspendu depuis plusieurs années l'octroi de subsides pour l'établissement de distributions d'eau.

Namur.

La députation permanente a pris pour règle de fixer l'intervention provinciale dans le coût des travaux de distribution d'eau, en tenant compte de la situation financière et de l'effort fiscal des communes.

* * *

Certaines *communes* ont fait appel à l'industrie privée telles Anvers et Louvain, d'autres se sont adressées à la Société Nationale des Distributions d'Eau, qui aurait équipé 200 communes environ, c'est-à-dire 7,5 p. c. des communes belges, d'autres ont constitué des régies autonomes ou intercommunales.

Parmi les intercommunales, la plus importante, pensons-nous, est celle des faubourgs de Bruxelles. Elle s'est empressée d'acheter les sources de Spontin et de Modave, pour alimenter les faubourgs de Bruxelles (la Capitale elle-même ayant sa distribution à elle, d'eau prise du côté de Braine-l'Alleud). L'Intercommunale des faubourgs, à la demande d'Alost, Gand, Bruges, Ostende, a poussé sa distribution d'eau venant de Spontin et de Modave, jusqu'à la côte, alimentant les cités au passage. Mais déjà, on n'a plus assez d'eau; la Société a fait creuser des puits dans les gravières de la Meuse entre Huy et Andenne. Mais cette eau est un peu inférieure à celle des sources de Modave, quoique très utilisable.

Parmi les autres Intercommunales, il en est une que votre rapporteur connaît le mieux, pour l'avoir vu constituer sous ses yeux et en avoir suivi le développement avec le plus vif intérêt : c'est la Compagnie Intercommunale des Eaux de l'agglomération liégeoise. Elle a été fondée en 1913, selon les modalités de la loi du 5 septembre 1907. La direction en fut confiée à un ingénieur fort distingué du service technique provincial, M. Halleux, qui n'épargna aucun effort pour assurer le succès de l'institution qui lui était confiée. Il est aujourd'hui remplacé par son fils, fonctionnaire connaissant à fond la matière et travailleur opiniâtre.

La Compagnie distribue la meilleure eau de Belgique, d'une pureté constante, invariable, de l'avis de M. Malvoz, et alimente, au moyen des sources du Neblon, un grand nombre de localités industrielles de la banlieue liégeoise.

Au début, elle comptait 20 communes, M. le Ministre Berryer, notre honore collègue, insista avec succès pour obtenir les premières adhésions. Aujourd'hui, il y en a 45.

L'Etat avait invité la Compagnie à capter toutes les sources disponibles et à dresser un projet permettant leur amenée successive suivant l'augmentation des besoins. Ces directives furent suivies. A ce jour, les captages terminés mettent, à la disposition de la Compagnie, une moyenne de 24,000 mètres cubes en vingt-quatre heures. La conduite d'adduction actuelle a un débit capable de 19,111 mètres cubes, correspondant à la quantité souscrite par les communes associées.

A ce jour, 185,000 habitants sont alimentés par la Compagnie. A l'exception

de deux communes, et encore partiellement, tous les associés sont desservis par raccords particuliers.

Le prix de fourniture aux communes est le suivant : fr. 0-25 par mètre cube souscrit, fr. 0-50 par mètre cube consommé. La première somme correspond aux charges des emprunts, la seconde au montant des frais d'exploitation, réserve pour travaux, etc.

Le service d'encaissement actuel nécessite trimestriellement la relève de 31,500 compteurs, suivie de la confection et de la perception de 34,700 quittances.

Les travaux de captage ont commencé en 1921. Dès leur achèvement, en 1923 — lesquels permettaient de connaître la quantité d'eau dont on pourrait disposer — les canalisations d'amenée et de distribution ont été établies. L'achèvement a été retardé d'un an et, en 1931, l'eau des sources du Neblon était livrée aux habitants.

La Compagnie est actuellement présidée par notre honorable collègue, M. Laboulle, qui a bien voulu procurer une note à jour, dont sont extraits les chiffres ci-dessus.

*
* *

Ces données que chacun complétera d'après ses connaissances personnelles, mettent au point les résultats obtenus et les facteurs qui les ont produits.

Elles entraînent la conclusion que, seul, un débat parlementaire, ou le travail d'une Commission devraient les compléter de telle manière qu'il ne reste plus en Belgique d'agglomération manquant d'eau saine : premier élément de la santé.

Pour cela, il reste à rechercher :

- les ressources aquifères de la Belgique ;
- leur degré de salubrité ;
- comment les protéger et, éventuellement, les améliorer ;
- les procédés les plus aptes à s'en rendre maître,

et à les répartir entre les populations qui en sont privées.

Ils sont nombreux ceux qui seraient appelés à concourir à cette bienfaisante réalisation : les services du Département de l'*Hygiène*, des Travaux publics, de la Résorption du chômage, de la lutte contre la pollution, etc., ceux des laboratoires de bactériologie, des services techniques provinciaux et communaux, les Députés permanents et les Conseils communaux, l'industrie privée.

Aussi longtemps que les spécialistes resteront distants les uns des autres, il serait vain d'espérer l'unité d'effort qui, seule, peut faire grand et décisif.

Il serait peut-être plus facile, sur une question d'intérêt général comme celle-là, d'obtenir l'accord des partis politiques, que l'entente entre des administrations publiques orientées en sens différents.

La Commission émet l'espoir que le Parlement pourra aborder bientôt ce problème, plus utile assurément à l'intérêt général que de longs débats politiques.

*
* *

**B. — Statistique de la mortalité causée en Belgique
par les maladies contagieuses de 1930 à 1934.**

Le rapport de la Commission sénatoriale sur le Budget de l'Intérieur et de l'Hygiène pour l'exercice 1931 (n° 106), contenait un tableau relevant pour les années 1870, 1880, 1890, 1900, 1910, 1915, 1920, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, le coefficient de la mortalité totale par 1,000 habitants et 10,000 habi-

Années	Population	MORTALITÉ GÉNÉRALE							
		Total	Proportion par 1 000 habitants	Fièvre typhoïde			Diphtérie		
				Total	Proportion par :		Total	Proportion par :	
					1 000 décès	10,000 habit.		1,000 décès	10,000 habit.
1930	8,129,284	107,468	13.28	281	2.61	0.35	505	4.70	0.62
1931	8,159,185	108,017	13.23	186	1.72	0.23	455	4.21	0.56
1932	8,213,449	108,226	13.17	178	1.65	0.22	464	4.28	0.56
1933	8,247,950	108,377	13.14	141	1.29	0.17	470	4.34	0.57
1934	8,275,552	100,731	12.17	151	1.50	0.18	382	3.79	0.46

tants, pour les décès causés par : 1° la fièvre typhoïde; 2° la dyphtérie; 3° la coqueluche; 4° la rougeole; 5° la scarlatine; 6° la septicémie puerpérale.

Ce tableau a permis de constater les progrès réalisés par la lutte contre ces diverses maladies.

Le Gouvernement a fait tenir à la Commission, un tableau produisant les mêmes renseignements pour la période quinquennale 1930 à 1934, inclus.

MORTALITÉ PAR :											
Coqueluche			Rougeole			Scarlatine			Septicémie puerpérale		
Total	Proportion par :		Total	Proportion par :		Total	Proportion par :		Total	Proportion par :	
	1,000 décès	10,000 habit.		1,000 décès	10,000 habit.		1,000 décès	10,000 habit.		1,000 décès	1,000 habit.
758	7.05	0.94	701	6.52	0.87	122	1.13	0.15	357	3.32	0.44
713	6.60	0.87	342	3.16	0.42	99	0.91	0.12	244	2.26	0.30
647	5.98	0.79	477	4.40	0.58	150	1.38	0.18	250	2.30	0.30
491	4.53	0.60	445	4.10	0.54	260	2.40	0.32	244	2.25	0.30
487	4.83	0.59	274	2.71	0.34	231	2.29	0.28	265	2.63	0.32

C. — INSTALLATION A LIBRAMONT DE L'INSPECTION D'HYGIÈNE
ET DU LABORATOIRE DE BACTÉRIOLOGIE.

Eu égard aux lenteurs apportées à l'ouverture de ces importants services, suspendus depuis plusieurs mois, lenteurs des plus préjudiciables aux habitants de la province de Luxembourg, votre Commission a posé à M. le Ministre la question suivante :

« Sous la date du 27 janvier 1936, M. le Ministre des Finances a proposé un article 46 nouveau, pour la réinstallation de l'Inspection d'hygiène et du Laboratoire de bactériologie et de chimie de l'Etat dans la province de Luxembourg, charge temporaire : 200,000 francs.

» M. le Ministre veut-il faire connaître à la Commission si le dit Laboratoire fonctionne déjà ? Dans la négative, à quelle époque sera-t-il en activité, et quels sont les motifs qui retardent son ouverture ? »

RÉPONSE.

« Les projets primitifs concernant l'aménagement de l'Institut d'hygiène de Libramont ont dû subir certaines modifications qui ont donné lieu à des échanges de vues répétés entre l'Administration centrale et le Gouvernement provincial. Un accord général étant intervenu, il reste cependant à régler quelques questions de détail, mais qui n'empêcheront pas de mener les travaux à bonne fin dans la première partie de l'année en cours.

Entretemps, les analyses, aussi bien celles faites à la demande du corps médical que celles faites dans l'intérêt de la prophylaxie des maladies contagieuses, sont exécutées par le Laboratoire central de l'Administration de l'Hygiène dans des conditions irréprochables de célérité et de soins ».

Il serait hautement souhaitable que, selon la prévision émise par M. le Ministre, le Laboratoire de Libramont ne tarde pas à prêter ses bons offices à MM. les Docteurs en médecine du Luxembourg, pour lesquels le concours de cet organisme sera des plus précieux, comme le fut si longtemps celui du Laboratoire de Bovigny, dirigé avec tant de science par le distingué bactériologue, M. le Docteur Lomry.

Les services rendus par celui-ci aux populations de la province furent inappréciables; il a notamment combattu sans répit et victorieusement la diphtérie, et il a fait disparaître cette maladie qui produisait de pénibles ravages dans la population infantile.

D. — L'ORDRE DES MÉDECINS.

Enfin, la Commission sénatoriale s'est fait l'interprète de l'espoir si souvent formulé avec instances, de voir constituer un Ordre des médecins, qui protège les praticiens honnêtes et le public, contre les agissements hautement préjudiciables et contre les procédés de commercialisation dont la profession est victime.

Elle a demandé à nouveau si M. le Ministre n'estime pas qu'il devrait être fait droit à ce très légitime désir, et ce qu'il comptait faire pour donner satisfaction à cette demande, émanant de la presque totalité des intéressés ?

M. le Ministre a répondu :

« Ainsi que je l'ai signalé à la Chambre, à l'occasion de la discussion du budget, la question de la création d'un Ordre des médecins retient toute mon attention. Je suis informé de ce que le corps médical recherche pour le moment une formule nouvelle d'organisation, capable de rallier tous les suffrages. Dès que j'aurai été saisi de ces suggestions, un nouveau projet pourra être soumis aux délibérations du Parlement. »

La Commission remarque à ce sujet, que la discussion parlementaire qui aboutit naguère au vote du projet de loi, devenu caduc par la dissolution, a démontré qu'une seule objection sérieuse avait été opposée à l'initiative de M. le ministre Baelis. Les autres réserves portaient sur des modalités résultant d'une assimilation mal fondée avec l'Ordre des avocats, dont l'« Ordre des médecins » ne peut être la réplique. Tout faisait prévoir alors que le projet soumis à nouveau à l'examen des Chambres, ne tarderait pas à donner aux médecins et aux familles la satisfaction légitime qu'ils attendent depuis si longtemps de l'initiative du Département.

IV. — Votes.

Le budget et le rapport ont été votés à l'unanimité.

Le Rapporteur,
Baron DELVAUX DE FENFFE.

Le Président,
E. VINCK.